

Lytje Pole

ALLE TOERISTISCHE INFORMATIE OVER SCHIERMONNIKOOG

JAARGANG EDITIE

2023 / Winter

Ontdek Schiermonnikoog

BENIEUWD WAT JE
ALLEMAAL KUNT BELEVEN ?

Gratis
uitgave

NIET TE MISSEN
DIT KWARTAAL

- Column winnares Literatuurprijs Schiermonnikoog 2022
- Dijk- en duinversterking
- Nieuwe speeltoestellen bij De Witte Winde
- Midwinterfestival

21

Vreemde eenden in de
Westerplas

25

Even voorstellen...

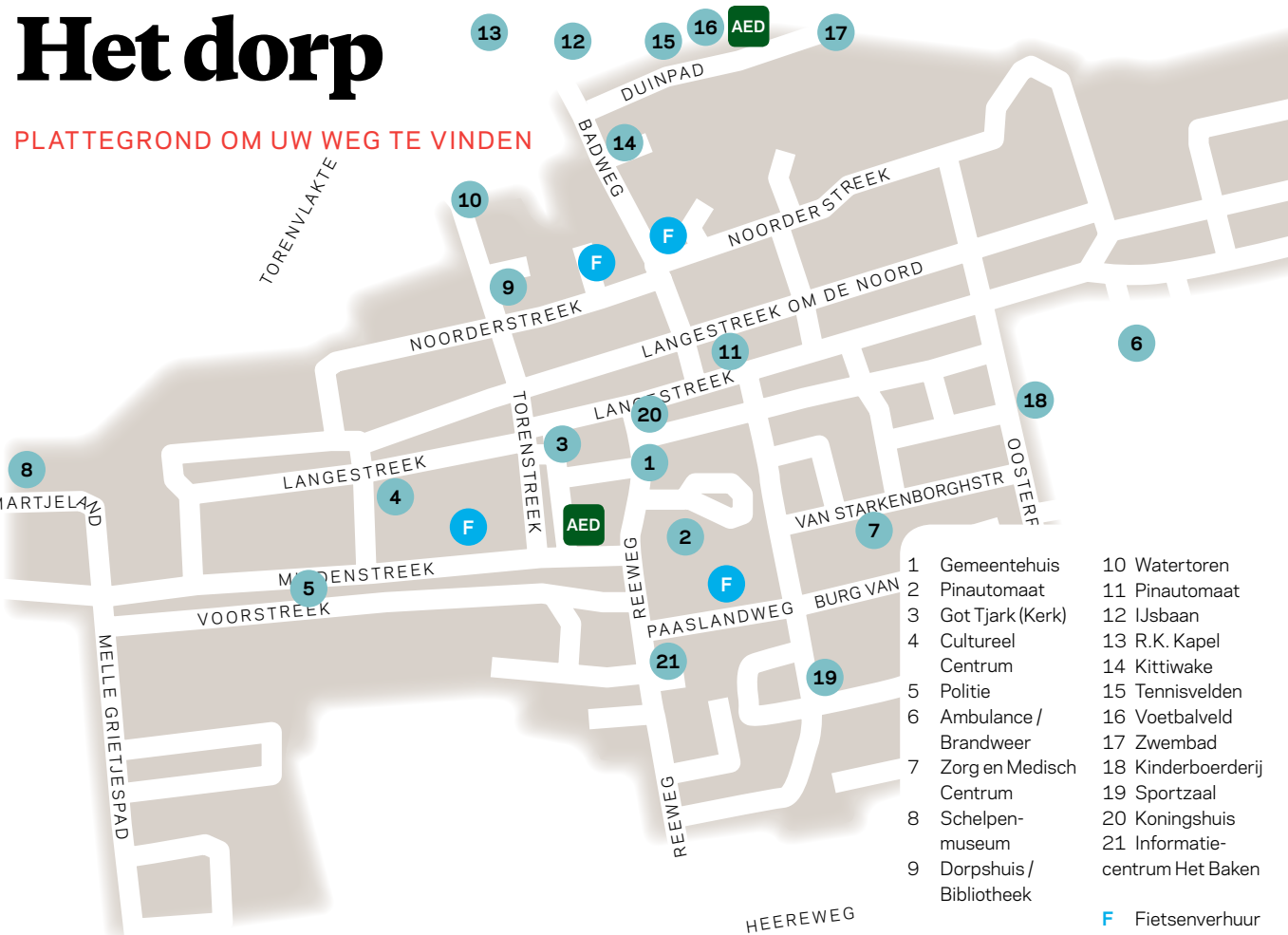
26

Winter Food Fair

Het dorp

PLATTEGROND OM UW WEG TE VINDEN

1 Gemeentehuis	10 Watertoren
2 Pinautomaat	11 Pinautomaat
3 Got Tjark (Kerk)	12 IJsbaan
4 Cultureel Centrum	13 R.K. Kapel
5 Politie	14 Kittiwake
6 Ambulance / Brandweer	15 Tennisvelden
7 Zorg en Medisch Centrum	16 Voetbalveld
8 Schelpenmuseum	17 Zwembad
9 Dorpshuis / Bibliotheek	18 Kinderboerderij
	19 Sportzaal
	20 Koningshuis
	21 Informatiecentrum Het Baken
- F Fietsenverhuur

BELANGRIJKE ADRESSEN

Zorg en Medisch Centrum Schiermonnikoog is gevestigd aan de Van Starckenborghstraat 17, hier zijn de volgende zorgaanbieders gevestigd:

Huisarts & Apotheek

Huisartsenpraktijk Schiermonnikoog
tel: 0519-712400

De praktijk is 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar voor spoedgevallen. In andere gevallen is de praktijk op werkdagen telefonisch bereikbaar tussen 08:30 en 09:30 uur en tussen 13:30 en 14:30 uur.

U kunt telefonisch een afspraak maken om medicijnen op te halen. De apotheek is elke werkdag telefonisch tussen 08:30 en 09:30 uur en tussen 13:30 en 14:30 uur bereikbaar.

Tandarts

Tandartspraktijk Schiermonnikoog
Tatjana C. Robberts, tandarts
Dr. Marco S. Cune, tandarts
www.tandartspraktijkschiermonnikoog.nl
tel. 0519-531777
Behandeling uitsluitend op afspraak

Fysiotherapeut

A. v.d. Meulen
tel. 0519-531927 (uitsluitend op afspraak)
Telefonisch bereikbaar tussen 12:30-13:00 uur.

Thuiszorg Het Friese Land

tel. 0900-8864 (€ 0,10 p.m.) www.thfl.nl

Bij een noodgeval

Het algemene alarmnummer voor politie, brandweer, ambulance en lifeguards is ook op Schiermonnikoog: 112.

Geen spoed?

Politie
Voorstreek 28
tel. 0900-8844
Brandweer
tel. 0900-0904
Kustwacht
tel. 088-7974388

Dierenarts

Dierenartsenpraktijk Dokkum
Reddingsweg 38
tel. 0519-292526
Eénmaal per maand aanwezig, uitsluitend op afspraak.

Zeehondenwachters

Eerste hulp bij zieke zeezoogdieren en vogels

Met klem wordt geadviseerd zieke dieren en vogels wegens gevaar voor ziektes niet zelf te vangen of op te rapen. Voor zeezoogdieren en vogels kun je bellen naar Coördinator Theun Talsma, +31(0)6-10761812 of Rutger Talsma +31(0)6-53356521.

B.g.g. zeezoogdieren: Zeehonden-centrum Pieterburen +31(0)595-526526 en b.g.g. vogels: vertegenwoordigers NVWS Andries van Guldener +31(0)6-40561342 of Marcel Fennis +31(0)6-51130302. Dit laatste nummer kun je ook bellen bij het aantreffen van moederloze kittens.

COLOFON

Lytje Pole is de gratis informatiekraant van de VVV Schiermonnikoog en verschijnt viermaal per jaar.
33e jaargang, 1e kwartaal 2023

Jaaroplage: 40.000 exemplaren.

Vormgeving: Studio Eke van Mansvelt

Drukkerij: NDC Print, Leeuwarden

Hoofdredactie: Jacqueline Mulder

Eindredactie: Henno Hogervorst

Coverfoto: Simone Wittgen

Fotografie: Afke Bruinsma, Chalanta van Kammen, Dennis Schauer, De Witte Haas, Fernando Zamora, Foppe Schut, istockphoto.com, Jacqueline Mulder, Jeroen Okhuijsen, Juri Hiensch, Maire Haverkort, Robert Schadenberg, Stefan Engelhardt, Thijs de Boer, Uwe Baumann, VVV Schiermonnikoog

Redactieadres:

VVV Schiermonnikoog
Reeweg 9, 9166 PW Schiermonnikoog
tel. 0519-531233
redactie@vvschiermonnikoog.nl

Adverteren

Adverteren in Lytje Pole is voor leden van de VVV Schiermonnikoog mogelijk met korting. Wilt u ook adverteren neem dan contact op met de VVV Schiermonnikoog.

Aanleveren kopij

Heeft u kopij dat geschikt is voor deze kraant? Stuur dit dan vóór 23 Februari naar: redactie@vvschiermonnikoog.nl. Vanwege de soms grote aantallen kopij dat de redactie binnen krijgt, kunnen wij plaatsing helaas niet garanderen.

De Nationaal Park Schiermonnikoog

Teksten: Cynthia Borrás, Nathan Brinkman, Jan Willem Zwart, Marijke Barhorst
Foto's: Cynthia Borrás, Jan Harthoorn, Marijke Barhorst, Natuurmonumenten.

De informatie in deze kraant is zo nauwkeurig mogelijk overgenomen. De VVV Schiermonnikoog aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor gevolgen van onjuistheden en onvolkomenheden die eventueel in deze kraant vermeld staan.

De Lytje Pole Kraant thuis ontvangen? Neem een abonnement! Stuur een mailtje naar info@vvschiermonnikoog.nl

VVV Schiermonnikoog

De VVV is gevestigd in Informatiecentrum Het Baken. Hier kun je terecht voor actuele informatie over Schiermonnikoog.

Openingstijden:

Maandag t/m zaterdag van 09:00 tot 17:00 uur

Zondag van 10:00 tot 14:00 uur

Gesloten: 1e Kerstdag en nieuwjaarsdag

Reeweg 9

tel. +31(0)519 531233

info@vvschiermonnikoog.nl
www.vvschiermonnikoog.nl

Bekijk ook:

www.vvschiermonnikoog.nl/agenda

Facebook @eilandschiermonnikoog

Instagram @vvschiermonnikoog

Check ook de Schier APP!

Vakantiewoning verhuren op Schiermonnikoog?

www.vvschiermonnikoog.nl/verhuren
0519 531233 | Reeweg 9 | info@vvschiermonnikoog.nl

Geef (jezelf) een abonnement cadeau en ontvang de Lytje Pole Kraant thuis in je brievenbus!

Meer weten?
vvschiermonnikoog.nl/kraant

INHOUD

2	Algemeen
3	Welkom
5	Fiets- en Wandeleiland
7	Actueel
8-9	Excursies
11	Naar het strand
13	Sport & Spel

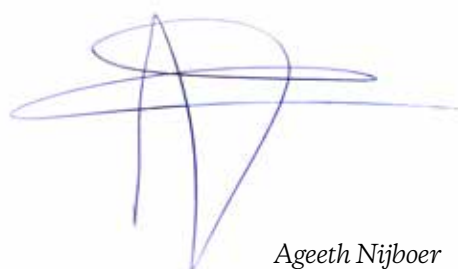
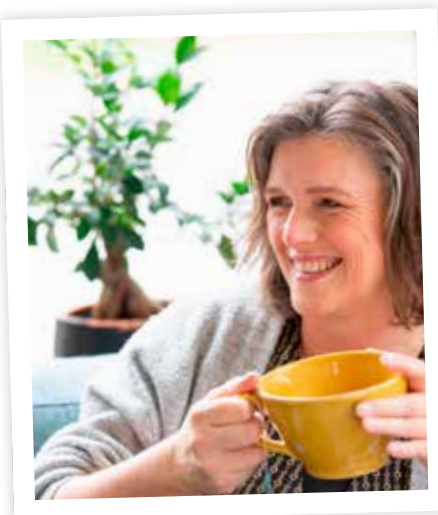
15	Ontspanning
17	Kinderactiviteiten
19	Het Bakken
20-22	Nationaal Park Natuur
23	Evenementen
25	Even voorstellen...
26	Muziek

27	Musea
29	Lezen
30	Kerk & Bezinning
31	Traditie & Historie
33-35	Kunst & Cultuur
36	Gemeente Schiermonnikoog
37	Reizen
38	Jaaroverzicht
39	Getij

WELKOM

Ageeth Nijboer
Voorzitter VVV Schiermonnikoog

Welkom beste lezer!

Buiten kan het koud en guur zijn. En ook al zijn de dagen kort, dit maakt juist dat Schiermonnikoog in de winter een geweldig eiland is om te verblijven. De zee, de duinen, het wad: de hele natuur is elke dag anders. Wie weet, misschien beleef jij ons Lytje Pole onder een witte deken deze winter? Of ligt er ijs op het wad en aan de randen van de Noordzee, een imposant gezicht!

Wist je dat we een nieuwe dorpsomroeper hebben? Je komt hem op Schiermonnikoog vast ergens tegen. Op de pagina 'Even voorstellen' maak je kennis met dorpsomroeper Ivo Leonard Prins.

In de kerstvakantie pakken we flink uit met activiteiten. In de haven bij Havenpaviljoen Wad Anderz vindt bijvoorbeeld voor het eerst de Winter Food Fair plaats, opgezet met partners en leveranciers. Wordt dit jouw gezellig eindpunt (of startpunt) van je wandeling? Ons Midwinterfestival is ook de moeite waard om mee te maken, dit jaar iets kleiner, maar niet minder leuk. Een compleet programma met muziek, theater, verhalen en nog veel meer. Voor de kinderen zijn er bij Lytje Willem weer veel uitdagingen.

Neem een lekkere warme sjaal, muts, jas en sokken mee want er zijn zoveel wandelmogelijkheden. Op de pagina van de VVV vind je het hele aanbod met daarnaast de wandelverhalen van diverse mensen. Oh ja: boodschappen doe je tijdelijk op een andere plek. Het Oude Bezoekerscentrum is vanaf 9 januari tot begin februari het onderkomen van de Spar. Meer informatie vind je verderop in deze Lytje Pole.

Winterse groet, Ageeth Nijboer

Familie Visser over Jaap's Hûs

Onze familie Visser is een oud eilander familie die zich vanaf begin 19e eeuw op het eiland vestigde. De oom van onze vader, Jacob Jilke Visser, was vroeger boer op het eiland en had een boerderij midden in het dorp met daarnaast een huis dat hij recreatief verhuurde. Dat huis werd eind jaren '70 door onze vader overgenomen en is in 2011 naar hem vernoemd: Jaap's Hûs.

Sinds onze geboorte komen wij op het eiland en in onze jonge jeugd hebben wij enkele jaren op Schier gewoond. Vanaf de middelbare school brachten we weekenden, vakanties en feestdagen op het eiland door bij familie en vrienden. Het eiland zit ons echt in het bloed. We gaan nog steeds met grote regelmaat met onze gezinnen naar Schier. Hierbij zijn Kallemooi, de zomervakantie en Oud & Nieuw vaste prik. Uiteraard verblijven we dan zelf in ons eigen Jaap's Hûs.

Jaap's Hûs is een echt authentiek en monumentaal eilander huis waar de originele bedstee nog in

zit. Onlangs hebben we de nodige zaken opgeknapt en aangepakt waardoor het huis volledig aan de huidige maatstaven voldoet. Zo zijn er een nieuwe badkamer en toilet in gekomen, is alles geschilderd en het meubilair vernieuwd. Het huis is voorzien van alle gemakken, wat fijn is voor onze gasten en voor onszelf.

Jaap's Hûs ligt heel centraal in het dorp aan de Langestreek om de

Noord en dus in de buurt van de restaurantjes, cafés en winkels. Het strand ligt op 1000 meter. Het heeft een heerlijk ruim en groot terras met veel privacy. Wij vinden het een ideale plek voor gezelligheid, om te spelen, te eten en lekker te borrelen. Voor ons en onze kinderen voelt het altijd als thuiskomen in Jaap's Hûs en we willen graag dat onze gasten dat ook zo ervaren!

Nieuwsgierig geworden?

Deze en nog vele andere accommodaties vind je terug op www.vvvschiermonnikoog.nl

Een heerlijke vakantie in Resort Schierduin!

Om de Noord
STRANDHOTEL
SCHIERMONNIKOOG
SCAN ONZE
MENUKAART OF KIJK OP
WWW.HOTELOMDENOORD.NL
TEL. 0519 700 200

**LUNCHEN, BORRELEN
DINEREN EN OVERNACHTEN
AAN HET STRAND**
Terras met uitzicht op zee

Boersma's Appartementen

23 volledig ingerichte 2-6 persoons appartementen

- ✓ Gelegen in het centrum van het dorp
- ✓ Voorzien van eigen keukens, douche en toilet
- ✓ Incl. linnengoed, handdoeken en theedoeken
- ✓ Gratis draadloos internet
- ✓ Voor aanbiedingen zie onze website

www.schieronline.nl | info@schieronline.nl | 0519 53 12 72

Luxe appartementen in de duinen op loopafstand van het strand en het dorp

- Kleinschalig appartementencomplex met 1 tot 4 slaapkamers
- Appartementen met eigen terras
- Elk appartement heeft een complete keuken
- Overdekt zwembad
- 2 persoons infrarood sauna's
- 4 persoons buitensauna's

Resort Schierduin | Badweg 67 Schiermonnikoog | www.resortschierduin.nl

Restaurant - IJssalon - Hotelsuites

+31 (0)519 720 261 | Langestreek 13 - Schiermonnikoog

WWW.AMBROSIJN.NL

Strandpaviljoen
"De Marlijn"
Schiermonnikoog - demarlijn.com

De meest noordelijke strandlocatie van Nederland;

Voor uw kopje koffie of drankje, borrelhapje of lunch en in het hoogseizoen ook voor uw diner. Daarnaast bieden wij uitgebreide mogelijkheden voor gezelschappen, feestjes, bruiloften e.d.

Standpaviljoen "De Marlijn"
Prins Bernhardweg 2, 9166 SH Schiermonnikoog
tel: 0519-531397 | info@demarlijn.com

www.zetstrabouw.nl

onderhoud - renovatie - verbouw - nieuwbouw - inbraakpreventie

Hoendiep 101 tel: 050-3121369 fax 050-3126434

FIETS- & WANDELEILAND

Eilander Taalroute

Het tijdschrift Onze Taal heeft Schiermonnikoog uitgeroepen tot interessantste plaats voor taalliefhebbers die een dagje op stap willen. De Taalroute wordt genoemd als belangrijke taaltoeristische attractie om kennis te nemen van de Schiermonnikooger taal. Daarnaast worden de haiku's bij de Kobbeduinen vermeld. De stenen van de Taalroute, met gedichten in de Eilander taal, liggen er sinds 2010. Momenteel wordt een aantal stenen gerenoveerd. De route loodst je door het karakteristieke dorp en de boeiende eilander natuur. Deze route van Cultuurhistorische Vereniging 't Heer en Feer is verkrijgbaar in het Nederlands, Engels en Duits.

Fatbike Tours

Grijze luchten boven de woelige zee, het strand is verlaten en een frisse wind die door de duinen waait. Ook in de winter is een Fatbike Tour een unieke manier om het eiland te ontdekken. Gids Erwin neemt je op een robuuste fatbike mee langs de randen van het eiland, terwijl je in de vorm van leuke verhalen, spannende mythes en legendes van hem leert over de cultuur, natuur en gebruiken van het eiland. In de winterperiode is een Fatbike Tour alleen te boeken op aanvraag en gaat door vanaf 4 personen. Neem je handschoenen en muts mee, dan verzorgt Erwin de hete koffie of thee op een mooie duintop! Bel Erwin op 06-53302257.

Online wandelroutes

Schiermonnikoog is bij uitstek geschikt om eindeloos te wandelen over het brede strand, langs de historische streken en over unieke tegelpaadjes in en rond het dorp. Bij de VVV kun je terecht voor verschillende wandelroutes in, door en langs de afwisselende natuur van het eiland. De Groene wisselroutes, variërend van 5 km tot 20 km, door bos, kwelder en dorp, je kunt de routebeschrijving bekijken, opslaan en printen voordat je vertrekt. Download bijvoorbeeld een Schilderachtig dorpsrondje van 5 km, of de 13 kilometers tellende route over slingerpaadjes door dorp, bos en over het Groene strand. Kijk voor alle online wandelroutes op www.vvvschiermonnikoog.nl

Sander-Auke Boerema Bankjespad

De banken die verspreid over het eiland staan, kun je nu in 1 wandel- en fietsroute terugvinden. De route is opgesplitst in 4 delen met verschillende afstanden. In totaal is de route 33 kilometer. Het Sander-Auke Boerema Bankjespad is te koop bij de balie van Het Baken. De route is vernoemd naar Sander-Auke. Boven op het duin, bij de strandopgang aan het Westerhofpad staat een bankje ter nagedachtenis aan hem. Een plek waar zijn ouders graag komen om hun zoon te gedenken. Via dit pad liepen ze als gezin zo graag samen het strand op. Met grote dank aan de familie Mulder voor het samenstellen van de route.

Verkrijgbaar in Het Baken

Plattegronden

Wandelen & fietsen op Schiermonnikoog

Fietstocht

In en om het dorp

Op pad Schiermonnikoog

Sportieve wandeling

Natuurwandelingen

De Witte Haas is verheugd haar activiteiten te kunnen uitbreiden in 2023. De voorbije drie jaar kon je al natuurfotoworkshops volgen met eilandgids en natuurfotograaf Folkert Abma. Vanaf nu komen daar voor jong en oud ook diverse natuurwandelingen bij onder de naam Straun. Straun is eilander taal voor 'strand'. Folkert neemt jou of je gezelschap graag mee de natuur in. Omdat hij hier al heel z'n leven woont kent hij het gebied op z'n duimpje. De nadruk van de nieuwe activiteiten ligt op de beleving van het buiten zijn in de natuur. Af en toe zullen we stilstaan bij bijzondere dingen die er op dit moment te zien zijn en op sommige tochten houden we een picknick-pauze. Zwerf mee langs een afwisselende route over het eiland en waan je eilander voor een dag. Kijk bij www.straun.nl voor meer info.

Bunkerroute

Pak de fiets en ontdek aan de hand van een fraai vormgegeven boekje de bunkers van Schiermonnikoog. Door deze tocht te fietsen kun je je wellicht een voorstelling maken van hoe het leven op Schiermonnikoog gedurende de Tweede Wereldoorlog eruitgezien moet hebben. De tocht start bij Hotel van der Werff en voert je uiteraard langs een aantal bunkers, maar wijst je ook op enkele plekken in het dorp die een belangrijke rol hebben gespeeld. Zo kom je bijvoorbeeld langs het distributiekantoor en de plek waar vroeger in barrakstijl de veldkeuken heeft gestaan voor de soldaten. Stap terug in de tijd, in de bunkers die zijn uitgegraven en nu opengesteld voor publiek. Wanneer je deze route op zondag fietst kun je de tocht goed combineren met een bezoek aan bunkermuseum Schlei. Zie ook pagina 27.

Wandelen met de route-app van Natuurmonumenten

Wandelen door de natuur geeft je een groot vrijheidsgevoel en daar word je gelukkig van. In de route-app van Natuurmonumenten (Natuur Routes) kun je routes downloaden en zelf op pad gaan door de natuur van Nationaal Park Schiermonnikoog. In de app vind je zes verschillende wandelroutes met informatie over de natuur en cultuur van het eiland. Je vindt er ook korte wandelingen die met kleine kinderen het hele jaar goed te lopen zijn. Voor de winter hebben we een speciale winterwandeling. Deze route voert je door de duinen, over het strand en door het bos.

Dépliant touristique disponible
Information booklet available
Informationsbroschüre erhältlich

NIEUWESTREEK 7 SCHIERMONNIKOOG

LAAT U INSPIREREN DOOR ONZE
(LOKALE) DUURZAME LIFESTYLE-
PRODUCTEN EN KLEDINGMERKEN
MET EEN UNIEK EIGEN VERHAAL,
GEMAAKT VAN GERECYCLEDE
MATERIALEN, OCEAANPLASTIC
EN -VISNETTEN OF 100%
NATUURLIJKE INGREDIËNTEN.

DIJKOCEANSTORE.NL

waar u gezelligheid, rust en ruimte midden in de natuur kunt vinden.
Seeduneweg 1, 9166 RX Schiermonnikoog ☎ 0519-531398 WWW.SEEDUNE.NL

LEKKER LEZEN OP SCHIER- MONNIKOOG

Boeken, tijdschriften
en dvd's. Onze nieuw
ingerichte bieb heeft het!

Gratis voor kinderen, jeugd en
(jong)volwassenen tot 30 jaar.
En boetevrij voor iedereen.

Elders lid van de bieb?
Uw pas is ook hier geldig!

Bibliotheek
Schiermonnikoog
Torenstreek 18a

dinsdag 15.00 - 18.00
woensdag 15.00 - 18.00
donderdag 15.00 - 18.00
vrijdag 15.00 - 18.00

En tijdens schoolvakanties
Noord en Midden

maandag 15.00 - 18.00
dinsdag 15.00 - 18.00
woensdag 15.00 - 18.00
donderdag 15.00 - 18.00
vrijdag 15.00 - 18.00
zaterdag 10.00 - 12.00

Behalve
op 2e
kerstdag

ontdekdebieb.nl

/ontdekdebieb

06 - 15 12 72 02

088 - 165 61 23

WhatsApp

de Bibliotheek
Noord Fryslân

Bos Marine Service

Uw watertaxi tussen
Lauwersoog en Schiermonnikoog

Tarieven:

Tussen 07:00 en 21:00 € 25,- per passagier.
Per tocht worden minimaal 7 passagiers (€ 175,-) in rekening gebracht.
Tussen 21:00 en 07:00 € 25,- per passagier.
Per tocht worden minimaal 9 passagiers (€ 225,-) in rekening gebracht.

Meer informatie en boeken via:
www.bms-bv.com | 0519 - 34 94 22

STREEK 56 drogisterij & lifestyle

LANGESTREEK 56 0519 531 962 STREEK56.NL

SCHIERMONNIKOOG

UITZONDERLIJK WONEN

Sinds jaar en dag komen wij vanuit ons kantoor op het prachtige Schiermonnikoog. We ontmoeten er kleurrijke mensen en zien er de leukste huizen. Het is een groot voorrecht om deze prachtige panden voor onze relaties te mogen verkopen en aankopen. Dat vraagt uiteraard om ervaring, gedegen marktkennis en een relevant netwerk.

Maar wat bij ons al ruim 60 jaar de boventoon voert is passie! Passie voor ons vak en passie voor uw huis. Pas als we zien dat we uw – en onze – stoutste verwachtingen hebben overtroffen, zijn we echt tevreden.

Peter Deddens
makelaar/taxateur Verver Jet Winters makelaars

VERVER
JET WINTERS
MAKELAARS

UITZONDERLIJK WONEN
WWW.VERVERJETWINTERS.NL | INFO@VERVERJETWINTERS.NL
RIJKSSTRAATWEG 26 - A | 9752 AE HAREN | TELEFOON: 050 - 534 05 15

SPAR Brunekreef gaat verbouwen

Na zes jaar is het tijd geworden om de winkel grondig aan te pakken. De mogelijkheid bood zich aan om het aangrenzend woonhuis bij de winkel te betrekken.

Daardoor is het mogelijk om de winkel te vergroten en een aantal veranderingen toe te passen, zoals het introduceren van een aantal zelfscan kassa's, meer ruimte voor verse producten en milieuvriendelijke koelingen. Daarnaast hoopt Brunekreef door de vergroting dat de klanten ook als het druk is rustiger kunnen winkelen. SPAR Brunekreef gaat zorgen voor een compleet assortiment voor zowel de eilanders als de gasten.

Zo'n grote verbouwing gaat niet zonder slag of stoot en daarom zal de winkel in het begin van 2023 een paar weken dicht zijn. Om er toch voor te zorgen dat de eilanders en de gasten hun boodschappen kunnen doen, opent de familie in het Oude Bezoekerscentrum gedurende een paar weken een noodwinkel. In deze noodwinkel zullen alle dagelijkse boodschappen aanwezig zijn, al is het assortiment wel beperkt. In begin van de maand februari zal dan de winkel aan de Middenstreek hopelijk feestelijk heropend worden.

Nieuwe Dorpsomroeper Schiermonnikoog

Na het plotseling overlijden van onze vorige dorpsomroeper Jelle Woudstra heeft Schiermonnikoog sinds november gelukkig weer een nieuwe dorpsomroeper: Ivo Leonard Prins.

Gewapend met bel en megafoon zal Ivo de meest uiteenlopende berichten omroepen voor onze inwoners en gasten. De dorpsomroeper fietst door de streken en verkondigt op verschillende kruispunten op het eiland zijn boodschap. Hij maakt afzonderlijk afspraken met opdrachtgevers, welke een vastge-

steld bedrag per nieuwsbericht betalen. Hoor je de bekende bel rinkelen? Let dan goed op want dan is de nieuwe dorpsomroeper, of een van zijn plaatsvervangers, onderweg met nieuws.

De Waddeneilanden vragen Regio Deal aan voor het verder bouwen aan een toekomstbestendige regio

De Waddeneilanden vragen het Rijk via een Regio Deal om ondersteuning en betrokkenheid bij de uitvoering van hun Programma Waddeneilanden.

Met dit Programma Waddeneilanden willen de eilanden een sterke impuls geven aan de brede welvaart in de regio en ontwikkelingen in gang zetten die de draagkracht van de gemeenten te boven gaan. De eilanden hebben die impuls nodig voor hun plannen op het gebied van woningbouw, onderwijs, innovatief ondernemerschap, bereikbaarheid en duurzaamheid. Ook willen de eilandgemeenten hun onderlinge samenwerking intensiveren, evenals de samenwerking met het Rijk, de Provincies, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Alle opgaven zijn nauw met elkaar verbonden en worden ingezet om de brede welvaart op alle Waddeneilanden te verbeteren. De provincies Fryslân en Noord-Holland ondersteunen de aanvraag.

Kwetsbare eilanden

Voor een buitenstaander of toerist lijkt er niets aan de hand: op de eilanden is het leven goed. Boten en terrassen zitten vol en alle belangrijke voorzieningen zijn aanwezig. Maar de eilanden zijn ook kwetsbaar. Hun economieën zijn bijvoorbeeld sterk afhankelijk van het toerisme en de eilanden zien hun (beroeps-)bevolking langzaam krimpen. Daarbij maken eiland specifieke kenmerken, zoals het ontbreken van achterland en de beperkte slagkracht van kleine gemeenten, de grote opgaven van klimaatverandering en energie- en materiaaltransitie nóg uitdagender. In stilte eist dit alles zijn tol: waar vijftien jaar geleden nog voldoende mensen en middelen waren om aan alle uitdagingen het hoofd te bieden wordt dat nu steeds moeilijker.

Dijk- en duinversterking

Wetterskip Fryslân is als beheerder van de primaire keringen verantwoordelijk voor het in stand houden en het periodiek beoordelen van de waterkeringen.

Uit de beoordeling van de keringen van Schiermonnikoog blijkt dat zowel de zeedijk als ook een deel van het duinentracé van het eiland niet voldoen aan de toekomstige veiligheidsnormen. Dit betekent dat Wetterskip Fryslân een waterveiligheidsopgave heeft om het dijk- en duinentracé te versterken. Deze opgave heeft impact op de omgeving. Daarnaast zijn er in het gebied bestaande opgaven, wensen en initiatieven die mogelijk gekoppeld kunnen worden aan de dijk- en duinversterking. Denk hierbij aan initiatieven voor de landbouw,

natuur, economie, recreatie, vervoer en wonen. Zo maken we 'werk met werk', besparen we op kosten en beperken we de overlast op het eiland. Door deze samenwerking nemen de kansen voor duurzame oplossingen, innovatie en klimaatadaptatie toe. Adequate communicatie en participatie zijn hierbij van groot belang. Communicatie en participatie helpen namelijk om begrip, draagvlak en meerwaarde te creëren. De komende periode gaan we daarom in gesprek met inwoners, bedrijven en organisaties om slimme en duurzame oplossingen voor het gebied te onderzoeken. Deze periode noemen we de verkenningsfase. In deze verkenningsfase gaan we op zoek naar de meest kansrijke en meest gewenste oplossing.

Aanvraag en vervolg

De eilanden vragen van het Rijk een bijdrage van € 15,5 miljoen. De eilanden dragen zelf € 9 miljoen bij. Van de provincies Fryslân en Noord-Holland wordt eenzelfde bedrag gevraagd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beoordeelt de komende maanden de aanvraag voor Regio Deals. Het kabinet besluit

begin 2023 welke voorstellen worden uitgewerkt. Daarna volgt gezamenlijk overleg tussen Rijk en regio en worden afspraken gemaakt over onder meer financiële middelen en samenwerking. Ten slotte vindt de toekenning plaats van de uiteindelijke financiële bijdrage. Het streven is dat de uitvoering van de Regio Deals in 2023 van start gaat.

Activiteiten van Natuurmonumenten en de VVV

Bij informatiecentrum Het Baken kun je terecht voor een keur aan excursies op Schiermonnikoog. Je kunt meedoen met verschillende natuurexcursies, een boottocht naar de zeehonden maken, de eendenkooi bezoeken en nog veel meer.

Het precieze excursieprogramma vind je in de Lytje Pole agenda en op de websites van VVV en Natuurmonumenten. Surf naar www.natuurmonumenten.nl of naar www.vvvschiermonnikoog.nl/agenda. Op de website kun je ook meteen kaartjes kopen.

Leer het eiland fietsend kennen

Samen met eilander Thijs de Boer ga je op fietsexcursie over het eiland. Thijs vertelt onderweg over de boeiende geschiedenis van het dorp en de gevarieerde landschappen van het eiland, vol bijzondere planten en dieren. Neem je je eigen (huur)fiets mee?

Dorpswandeling

Altijd al meer willen weten over de geschiedenis van het dorp? Ga mee met één van onze eilandergidsen Arend Maris of Hilbert de Vries en leer Schiermonnikoog kennen door de ogen van twee bevlogen eilanders die bijzonder veel kennis hebben van de historie van het eiland. Onder hun bezielende leiding krijg je van alles te weten over het verleden en heden van Schiermonnikoog. Als geen ander kunnen beider heren je prachtige verhalen over het eiland en haar bewoners vertellen. In ongeveer 2 uur tijd nemen Arend of Hilbert je mee over 'Us Lytje Pole'.

Strandpaalwandeling Noordzee

Al 150 jaar staan de strandpalen, met kenmerkende rode koppen, langs de kust van Schiermonnikoog. Waarom staan ze er? Waarom staan ze soms in de duinen, soms op het strand of zelfs in zee? Wat betekenen de letters en cijfers op die palen? Waarom zijn er palen verdwenen? Op al deze vragen krijg je antwoord tijdens de strandpalenwandeling van Harry Alers, je gids die deze wandeling leidt, is gefascineerd door de strandpalen en schreef er zelfs een boekje over: Trouwe Wachters.

Duin- en boswandeling

Afwisseling is het sleutelwoord tijdens deze kennismaking met de duinen en bossen ten noordoosten van het dorp. Afwisseling tussen jongere en oudere duinen, tussen naald- en loofbos, tussen natte en droge gebieden. Ontdek de rijke planten- en dierenwereld van Schiermonnikoog en luister onderweg naar verhalen over een Duitse graaf, noord- en zuidhellingen, heksenbezems, konijnen, hazen en nog veel meer.

Beleef het wad in de winter

Goed ingepakt en op laarzen kun je ook in de winter prima het wad op. Honderd jaar geleden werden er zelfs wadloopijstochten over het ijs van en naar het eiland aangeboden! Tijdens de winterwad-excursie loop je vanaf de Jachthaven een stuk op het wad. Onderweg vertelt de boswachter hoe de vele dieren van de Waddenzee de winterkou trotseren. Welke dieren trekken weg in de winter en welke kunnen we nog vinden? Ga mee met deze bijzondere tocht en ervaar het wad in de winter.

Natuurexcursies met muzikale verrassing

Wat is er nou mooier dan tijdens het Schiermonnikoog Festival de muziek en de natuur van het eiland écht met elkaar te verbinden? Dus dat gaan Natuurmonumenten en het festival samendoen! Je kunt dit voorjaar tijdens het festival mee met twee bijzondere wandelingen waarin muziek en wandeling helemaal op elkaar zijn afgestemd. Op zondag 13 maart is het thema 'Met de kop in de wind'. We nemen je mee

over het ruige Schiermonnikoogse strand. Aan het eind van de wandeling treffen we in de duinen het Kāna Trio. De drie jonge percussionisten brengen een muzikale ode aan de zee, de wind en het strand. Op woensdag 15 maart maken we een voorjaarswandeling door bos en duin. Onderweg komen we in een sfeervolle duinpan het jong N.B.E. tegen, dat voor deze gelegenheid de concertzaal voor de natuur verruult. Thema van deze wandeling is 'De naderende lente'.

Informatiecentrum Het Baken
Reeweg 9
0519-531233

@HetBakenSchiermonnikoog
 @hetbakenschiermonnikoog

Nationaal Park Schiermonnikoog
info@np-schiermonnikoog.nl
www.np-schiermonnikoog.nl

@NationaalParkSchiermonnikoog
 @np_schiermonnikoog

Vogels kijken voor beginners

Tijdens deze vogelexcursie voor beginners gaat u samen met de gids op pad om te leren wat de beste plekken zijn en waar u op moet letten tijdens het vogelspotten. Van de prachtige vogelkijkhut bij de Westerplas tot aan de vogelkijkplek op de Kobbeduinen, op iedere plek treft u andere vogels, zoals de sierlijke lepelaar, de razendsnelle steltlopers en de rustige bergeend. Meer dan 300 vogelsoorten zijn er gedurende het jaar op Schiermonnikoog te zien, met in elk jaargetijde weer andere soorten.

Jutten en schelpen zoeken

Verhalen over het jutten van vroeger en nu, waarna je gezamenlijk het strand op gaat om zelf van alles te vinden. Jullie gids Thijs de Boer verklaart de vondsten graag voor je. Hij kan het weten, want in zijn Schelpenmuseum (kijk ook op pagina 27) vind je ruim 1500 soorten schelpen die allemaal eigenhandig door hem en zijn gezin zijn gevonden. Deze zoektocht wordt al dan niet versterkt door een jutterbittertje of frisdrank onderweg. Voor deze excursie heb je een fiets nodig.

Vogelwandeling

Nationaal Park Schiermonnikoog is een waar paradijs voor vogels én vogelaars. Tijdens deze tocht neemt de boswachter je mee de natuur in, op zoek naar overwinteraars. In de polder hoor je waar die duizenden rotganzen en brandganzen eigenlijk vandaan komen en waarom ze zo graag op Schiermonnikoog bivakkeren. In de Westerplas is in deze periode een grote rijkdom aan eenden te zien en bij hoogtij zijn de steltlopers op het wad van dichtbij te bewonderen.

Sterrenwandeling

Schiermonnikoog is een van de donkerste plekken van Nederland en dus een heel goede plek om naar de sterren te kijken. Tijdens de sterrenwandeling kom je van alles te weten over sterren en planeten, de maan, het Melkwegstelsel en andere fascinerende hemelverschijnselen. Bij helder weer besteden we uiteraard veel aandacht aan de sterrenbeelden die op dat moment te zien zijn, maar ook bij bewolkt weer is deze wandeling door de duisternis beslist de moeite waard.

Bosbaden

Dompel je onder in de natuur en neem een bosbad samen met de boswachter! Tijdens deze tocht vertragen we ons tempo en verkennen we de natuur met al onze zintuigen. We laten ons verwonderen en verrassen door alles wat het bos en de duinen ons al voelend, luisterend, proevend en ruikend bieden. Bosbaden is bedacht in Japan, maar eigenlijk weet iedereen die regelmatig de natuur in gaat al lang dat je er ook tot rust kunt komen. Natuur helpt bij vermindering van stress en versterkt het immuunsysteem. Tijdens deze excursie hoor je er meer over én ondervind je het zelf.

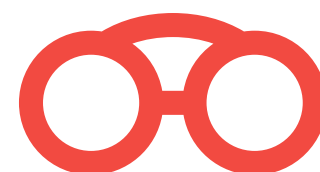
Silverwind

In samenwerking met Wadloopcentrum Pieterburen organiseert de MS Silverwind een aantal superleuke tochten waarbij je vanaf de veersteiger tussen de zandbanken doorvaart, zeehonden kunt spotten en onder leiding van een gids onderweg ook van boord mag om zelf het Wad te ervaren. Je loopt op een zandplaat of op schelpenbank het Roode Hoofd, waar je Japanse oesters, kokkels, maar ook krabbetjes en garnalen kunt vinden. Voor de romantische lezer: sommige tochten worden ook bij zonsondergang gevaren!

Struinen langs kwelder, duin en strand

Onder leiding van eilander gids Thijs de Boer ga je op laarzen of hoge wandelschoenen vanaf de Bank van Bank via de Westerkwelder naar het strand en door de duinen terug naar het dorp. Onderweg geeft Thijs uitleg over de landschappen en de dieren en planten die je er tegenkomt. Deze excursie wordt georganiseerd door Schelpenmuseum Paal 14 in samenwerking met VVV Schiermonnikoog. Je zit dus meteen goed als je onderweg een interessante vondst doet!

#Schierganger

Lees meer over de wandelcampagne in **Uitlicht op pagina 38.**

Excursies boek je bij Het Baken!

VVV Schiermonnikoog
info@vvschiermonnikoog.nl
www.vvschiermonnikoog.nl

 @Schiermonnikoog
 @vvschiermonnikoog

Natuurmonumenten Schiermonnikoog
hetbaken@natuurmonumenten.nl
www.natuurmonumenten.nl

 @Schiermonnikoog-
Natuurmonumenten

Paardrijden op Schiermonnikoog

Ontdek Schiermonnikoog per huifkar of vanaf een paardenrug

Wij bieden aan:
Strandritten
Bosritten
Huifkartochten
Wandelpony's
Ponykampen

Staf Florida
Mts Holwerda-van der Bijl
Reddingsweg 38
9166 PD Schiermonnikoog

Telefoon: 06 41 91 87 02
Email: staf florida@gmail.com

www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl

www.harthoornhuifkarren.nl

Parnassia

events & meer

Welkom op Schiermonnikoog, welkom bij Parnassia!

Hét evenementenbureau voor alles wat georganiseerd kan worden op één van de mooiste plekjes van Nederland.

Meer weten? Kijk op onze website en volg ons op social media!

parnassia-events.nl
Christy Hagen-Bakker
+31 6 482 504 18
info@parnassia-events.nl

Foto: Degrottedag.net

LEKKER

De kaas- en delicatessenwinkel Van Schier is een initiatief van de boeren van Schiermonnikoog. Ze houden nu minder koeien en nemen een groot aantal natuurbevorderende maatregelen. Zo krijgt de natuur vleugels. De bodem wordt gezonder en de diversiteit aan planten en dieren groeit. De boeren werken hierbij samen met Natuurmonumenten.

Bezoek onze winkel vol lekkers aan de Reeweg 5!

Open op donderdag, vrijdag en zaterdag van 10:00 tot 17:00 uur. Kijk op vanschier.nl voor extra openingstijden.

www.vanschier.nl

Waddenvereniging

Een beetje verliefd...

...op de Wadden.

Vlinders in je buik zodra je de boot afstapt. Groeiende liefde bij elk nieuw paadje dat je ontdekt, bij elke schelp die je vindt en elke keer dat je tot je enkels in het slik staat. De tijd lijkt te verdwijnen...

Wil je dit gevoel voor altijd vasthouden?

Ga dan vandaag nog naar ikbenopdewadden.nl en zeg 'Ja, ik wil!' tegen de Wadden!

Hellema notaris

Dokkum

Ameland

Schiermonnikoog

Dokkum
Hogepol 18
9101 LZ Dokkum
Telefoon (0519) 29 49 15
Fax (0519) 29 32 34

Ameland
Torenstraat 8
9163 HE Nes(A)Telefoon
(0519) 54 35 04

Schiermonnikoog
iedere 2e en 4e woensdag
v.d. maand in het
Dorpshuis
Telefoon (0519) 29 49 15

info@hellemanotaris.nl
hellemanotaris.nl

NAAR HET STRAND

Winnares columnwedstrijd Natuur leeft?

Cocky Sietses won de Literatuurprijs Schiermonnikoog 2022. Alexa Gratama kreeg de tweede prijs voor de column Stormland. De schrijfster schetste een groot verdriet tegen het decor van een wildwoeste storm. Titia Bouma, inwoner van Schiermonnikoog, won de derde prijs voor de column, een met veel ironie geschreven verhaal over de wil om de natuur op het eiland te leren kennen en de gebreken van moderne technieken.

Genieten van de Natuur: dood of levend

In de herfst was ik op mijn geliefde eiland Schier. Ik liep over het strand terug vanaf de Balg richting dorp. Ik deed er uren over want het strand ligt altijd vol met duizenden kleine kunstvoorwerpen en juwelen in allerlei vormen en de meest schitterende kleuren. Wat een pracht ligt daar uitgesteld en al dat moois zomaar voor niets te zien.

Ik vond een hele grote bijzondere schelp en nam hem mee. Een stuk verderop liepen een paar mensen heel gericht te kijken en te zoeken langs de vloedlijn. Ik liet mijn schelp aan hen zien. Ze slaakten diverse enthousiaste kreten en keken er met begerige ogen naar: het bleek een grote noordkromp te zijn.

Het diertje in deze honderden jaar oude schelp is dood maar zoiets doods uit de natuur kan dus veel enthousiasme opleveren.

Op de verste uithoek van het Westerstrand liep ik ook een keer uren te zwerven en te genieten van al dat moois. Daar vond ik een stukje barnsteen, ooit hars van een naaldboom die daar miljoenen jaar geleden levend stond. Dus ook iets doods wat veel vreugde kan opleveren bij de vinder. Het geeft een heel speciaal gevoel over je eigen nietigheid in de tijdlijn van de wereldgeschiedenis.

Deze vondsten van dode natuur zijn wel heel anders dan dat heerlijke 'waddengeluid' veroorzaakt door de zeepieren in het wad die van die grappige zandhoopjes opwerpen. Je ziet de levende beestjes zelf niet maar hoort en ziet dat ze leven.

Heerlijk zijn de geluiden van alle soorten vogels en het zien van al die prachtige orchideeën of het paarse lamsoor in de kwelder, de vele vlindersoorten die om je heen fladderen.

De scheidslijn tussen levende en dode natuur is klein, ik geniet van beide!

-Cocky Sietses- Winnares Literatuurprijs Schiermonnikoog 2022

Wat spoelt er in de winter zoal aan op het strand?

De herfst- en wintermaanden staan op de eilanden bekend als de periode waarin de meeste stormen langskomen. Zo'n storm zorgt ervoor dat het strand soms helemaal onder de woeste golven verdwijnt!

In Schelpenmuseum Paal 14 zijn bijzondere strandvondsten te zien die de zee na een storm op het strand van Schiermonnikoog achterliet. Hieronder staan een paar strandvondsten uit de

afgelopen tijd. Krijg je ook al zin om met gebogen hoofd langs de vloedlijn te lopen? Meer strandvondsten vind je op www.schelpenmuseum.nl

Grote blauwe haai

Prionace glauca (Linné, 1758)

Op 21 december 2021 vonden Foppe Schut en Veronika Skuplik op het strand ter hoogte van paal 2 een grote blauwe haai. Het dier was bijna twee meter lang (volwassen), puntgaaf en nog maar kortgeleden overleden: zelfs de ogen zaten er nog ongeschonden in en dat is meestal het eerste dat meeuwen eruit pikken. De grote blauwe haai leeft in alle oceanen maar is in de Noordzee een uiterst zeldzame verschijning. Twee jaar geleden spoelde er (ook in december) een nog levend exemplaar aan bij Ouddorp. Verder zijn er geen meldingen uit ons land bekend.

De dieren leven van kleine vissen en inktvissen en soms pakken ze een wat grotere prooi. Ze hebben scherpe, gekar telde tanden.

Hondshaai

Scyliorhinus canicula (Linné, 1758)

Op 19 januari 2022 vond Theun Talsma een gave hondshaai tussen paal 14 en 15. Een paar weken later, op 10 februari, vond Thijs de Boer op de Balg ook een exemplaar met een lengte van 58 cm. Hondshaaien komen algemeen voor in de Noordzee en eikapsels spoelen vaak aan, maar een vers dood dier op het strand is zeldzaam.

Waterkruikje

Op 11 januari 2022 vond Thijs de Boer dit stenen kruikje aan de eblijn bij paal 12. Het is een waterkruikje uit de eerste helft van de 19e eeuw. In 2016 vond hij op de Balg eenzelfde kruikje.

ACTIVITEITENSTRAND

By Chris op Schier

www.bychrisopschier.nl

Kiteminded

www.kiteminded.com

en te vinden op Facebook en Instagram

SurfClub Schiermonnikoog

omejos@gmail.com

Yoga aan Zee

www.yogaopschiermonnikoog.nl

Kitesurfen Schiermonnikoog

www.kitesurfen-schiermonnikoog.nl

Paviljoen Paal 3

www.paviljoenpaal3.nl

Reactief

www.reactief-buitensport.nl

Wij brengen (en halen) uw fietsen bij uw vakantieadres
Zo ontspannen moet vakantie zijn

Reserveer je fietsen
gemakkelijk online

Beleef Schiermonnikoog
op je eigen manier

Fietsverhuur Schiermonnikoog

www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Middenstreek 10 & Badweg 6 Schiermonnikoog 0519 531 104 / 06 23 35 46 18

PENSION WESTERBUREN

Familiaire bed & breakfast in de oude kern van het dorp. Alle kamers zijn voorzien van eigen sanitair. Ontbijt, bed- en badlinnen zijn inclusief. Voor diner mogelijkheden kijkt u op onze website.

Familie Weldring
Middenstreek 32
9166 LN Schiermonnikoog
Tel: 0519-531196
info@westerburen.nl
westerburen.nl

installatiebedrijf

VLASMA

Ruim 40 jaar ervaring in: Installatietechniek,
duurzame techniek, dak- en zinkwerk,
service en onderhoud.

www.vlasma.nl

Melle Grietjespad 15 - Schiermonnikoog - Tel. 0519- 531 345

SLIJTERIJ TULNER
SINDS 1904

Proef het Lytje
Pôle gevoel!

Bestel en proef Lytje Pôle, Kallemooitje en
Kobbeslokje bij de eilander horeca!
Verkrijgbaar bij Vrouwe Jakoba en online op
www.slijterijtulner.nl

Schierfiets

Kom fietsen op Schiermonnikoog de mooiste plek van Nederland.
U kunt gemakkelijk bij ons reserveren via de website.
Fietsen worden op verzoek afgeleverd op uw vakantieadres.

U vindt ons naast de Schiermonnikogervishandel aan de Noorderstreek.

Schierfiets. Noorderstreek 32, 9166 NR Schiermonnikoog,
tel. 0519 531700 b.g.g. 0519 531636, email. info@schierfiets.nl
alle dagen geopend van 9:00 tot 18:00
voor meer informatie kijk op www.schierfiets.nl

TOX
BAR eten
drinken
dansen

Elke dag een
feestje!

www.toxbar.nl | facebook.com/toxbar | 0519- 53 13 73

SCHIERMONNIKOOG

SCHELPEMUSEUM PAAL

14

Thijs & Annelies de Boer, Martjeland 14, tel.nr. 0519-531663
www.schelpenmuseum.nl; tw.deboer@knid.nl

In principe elke dag open van 14.00 tot 17.00 uur en van
20.00 tot 22.00 uur (zie bord bij museum). Toegang € 2 p-p;
tot 12 jaar € 1 p-p.

Hoek Badweg - Langestreek

Woonaccessoires
Lifestyle
Kadoartikelen

t-wente.nl

SPORT & SPEL OP SCHIERMONNIKOOG

Tennisvereniging de Hinneleup

Tijdens de vakantie een lekker potje tennissen? Of meedoen aan de eilander tennis toss? Het kan allemaal bij tennisvereniging de Hinneleup. Midden in de duinen vind je de trots van onze tennisvereniging de Hinneleup. Midden in de duinen vind je de trots van onze tennisvereniging de Hinneleup. Er is een gezellig clubhuis met maar liefst drie Kushion Court-banen. www.dehinneleup.nl

Fitness

Wil je tijdens je verblijf werken aan je conditie of je figuur verbeteren? Dan ben je bij Opstisport Health Club Schiermonnikoog op het juiste adres. Je bepaalt zelf wanneer je sport en hoe je traint. De fitnessruimte beschikt over verschillende cardio- en krachttoestellen waar je zelfstandig kan trainen.

Enthousiast geworden? Kijk voor meer info op www.optisport.nl en meld je aan!

Paardrijden

Bij Boerderij Florida aan de Reddingsweg is van alles mogelijk als het gaat om paardrijden op Schiermonnikoog. Wil je het eiland eens op een andere manier verkennen? Informeer dan naar de strand- en bosritten en huifkartochten. In de zomer kan je ook een avondrit maken. Is je kind nog te jong en onervaren voor een buitenrit?

Dan is een wandelpony misschien een goed idee. Samen een route door het bos lopen terwijl je kind op de pony zit. Wil je je eigen paard of pony meenemen? Dat kan! Florida biedt stallingsmogelijkheden aan.

Meer informatie: www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl of bel 06-41918702

Langlaufen en sleetjerijden

De winters zijn over het algemeen niet meer zo heel wit maar áls er dan sneeuw ligt, kan er gelanglauft worden! De kilometerslange fiets- en wandelpaden zijn uitermate geschikt voor een sprookjesachtige langlauftocht. Neem je eigen ski's mee en ervaar het ultieme wintersportgevoel in eigen land. Hoe leuk zou het zijn om een glas glühwein te drinken na afloop van een mooie tocht?!

Voetbalvereniging VV De Monnik

De eilander jeugd en volwassen voetballers trainen en spelen competitie bij vv De Monnik. Informeer eens naar de mogelijkheid om zelf een balletje te trappen op de velden van De Monnik, hoe u de velden kunt huren of de kinderen bijvoorbeeld samen met Lytje Willem een toernooitje kunnen spelen. Duinpad, tel. 0519-531504, www.vvde-monnik.nl

Moeilijke monnik

Dit is de nieuwe binnenshuis activiteit van het eiland! Ben je bekend met de jaarlijkse dr. Denker, de kerstpuzzel in het Dagblad van het Noorden? Schiermonnikoog heeft De Moeilijke Monnik! Om deze puzzel op te lossen heb je een vrije geest nodig, moet je kunnen associëren, fonetisch denken (V=F, IJ kan ei zijn etc.) en is het raadzaam om deze breinkraker in een groep proberen op te lossen. Samen komt je er beslist uit! Er zijn prijzen mee te winnen dus ren naar Het Baken en koop de Moeilijke Monnik nog vandaag.

Schaatsen

Wanneer Koning Winter over het eiland heerst en de vorstperiode lang genoeg duurt om voor een stevige ijsvloer te zorgen, is er voor iedereen de mogelijkheid de schaatsen onder te binden op de ijsbaan. De ijsbaan ligt ten oosten van de Badweg, net voorbij hotel Duinzicht. Dit is een historische afgraving waarbij de grond gebruikt is om het huidige kerkhof op te hogen. Verder kun je ook nog heel goed schaatsen op ondiep water in verschillende duinvalleien, zoals in de Hertenvallei in de Westerdunnen en op De Lange (einde Badweg). Ga nooit alleen het (onbekende) ijs op!

Vuur maken met de vuurboog

Zelf vuur kunnen maken middels de eeuwenoude techniek van de vuurboog is een fascinerende bezigheid. Met een paar stukjes hout, een touw en een steen maak je hete as. Dit is het aller-eerste begin van een vuur, eigenhandig gemaakt! In Kwekerij De wilde Akelei kan je dit oergevoel zelf ervaren tijdens een 2 uur durende workshop. Met veel

Schier Explorer

Schier Explorer is een spannende GPS-speurtocht voor avontuurlijke tieners en hun ouders. Met behulp van Google Maps op je eigen telefoon ga je op zoek naar de capsules van Schier Explorer. De capsules zijn verborgen in de verschillende landschappen van Nationaal Park Schiermonnikoog. Bij iedere vindplek kun je ook nog een leuk experiment uitvoeren. Alle coördinaten en experimenten staan in een boekje met veel leuke weetjes over de bijzondere planten en dieren van Schiermonnikoog.

Op zoek naar de Lytje Minsken

Verspreid over het hele eiland kom je op de gekste plekjes onze mini-mensjes tegen: Lytje Minsken. Ze staan meestal verdeckt opgesteld en je moet dan ook echt heel goed kijken, want ze zijn niet veel groter dan het topje van je pink! Hebben jullie ze al gespot? Doe mee met de enorme speurtocht naar deze nieuwe piepkleine bewoners van Schiermonnikoog. Wil jij een overzicht mét hints van alle 55 plekken? De route is verkrijgbaar bij Informatiecentrum Het Baken. Leuk om in je eentje, met het hele gezin of met vrienden te doen.

geduld, enthousiasme en oog voor veiligheid begeleidt buitenjongen Henno Hogervorst jou tijdens deze inspirerende en inspannende workshop die vanaf 16 jaar toegankelijk is. Ga jij ook dit magische gevoel beleven?

Meer informatie en inschrijven bij Kwekerij De wilde Akelei of bel 06-24500485

Hotel Duinzicht

Badweg 17 Schiermonnikoog Tel. 0519-531218
Overnachten, ontbijten, lunchen en dineren
www.hotelduinzicht.nl info@hotelduinzicht.nl

LIFESTYLE + BOEKEN
KOLSTEIN
SCHIERMONNIKOOG

- BOEKEN & TIJDSCHRIFTEN
- LIFESTYLE
- SCHIER HOODIES & SWEATERS
- KADOARTIKELEN

MIDDENSTREEK 38 SCHIERMONNIKOOG KOLSTEIN.NL

ik ga op
vakantie
en ik neem
mee:

bijna niets!

Want alles wat je nodig hebt, huur je bij
Linnenverhuur Schiermonnikoog!
bedlinnen, handdoeken, theedoeken, spelletjes, speelgoed, ...

LINNENVERHUUR
schiermonnikoog

Angelique de Jong • Reddingsweg 28 • 9166 PD Schiermonnikoog
+31 (0)6 52 60 81 05

www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

MET EEN GROEP NAAR
SCHIERMONNIKOOG

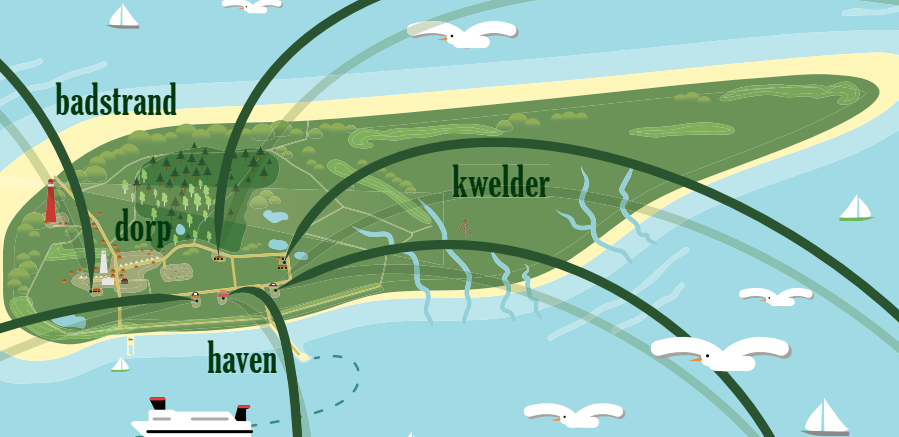
- GROEPEN
- GEZINNEN
- KAMPEREN

WWW.GROEPENOPSCHIER.NL

voor meer informatie over onze groepsverblijven

SPRINGFIELD
vakantieboerderij-springfield.nl
0519 53 13 66

DE DUINHOEVE
duinhoeveschiermonnikoog.nl
0519 53 11 26

DE BRANDING
www.debranding.nu
0519 53 15 57

EURECA
www.eureca.nl
0519 53 14 21

DE OORSPRONG
www.deoorsprong.nl
0519 53 13 91

DE KOOIPLAATS
www.kooiplaats.nl
0519 53 13 72

WELLNESS & GEZONDHEID

Massing Massage

tel. 06-12952887
www.massing-massage.nl

Pedicure/manicure

tel. 06-30962569

Begin maar Wandel- en lifecoach

tel. 06-40770269
www.beginmaar.nl

Vip zonder franje

tel. 06-24500485
www.vipzonderfranje.nl

Zelfpluktuin

tel. +31(0)6 57967397
www.detuinnaastdebranding.nl

De dúnatter zwembad & fitness

Duinpad 10
www.optisport.nl/dunatter

*Fier, heel fier fan't drokke livven,
Mooi de gotte see ferbeewwn,
Leit in plak, dat us so nooi is,
Dat is us gebeurtegreewwn.
Tichtby wer de brauning klond're,
Op'e banken feur de waal,
Heersden wy de aiste klanken,
Fan us meuje memmetaal.
Ver, heel ver van het drukke leven
Met de grote zee verbonden
Ligt een plek, die ons zo dierbaar is
Dat is onze geboortegrond.
Dicht bij de klotsende branding
Op de banken voor de wal
Hoorden wij de eerste klanken
Van onze mooie moedertaal.*

Eilander Volkslied

Wist je dat...

Lieveheersbeestjes in de winter bij elkaar kruipen om warm te blijven?

Labyrinth

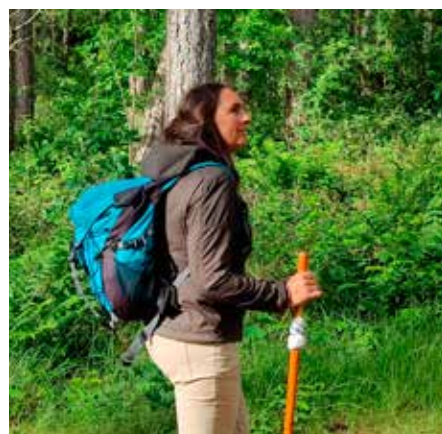
Ludy Feyen en Garda Meerdink weten op Schiermonnikoog al sinds jaar en dag met bijzondere projecten de aandacht te vestigen op milieu gerelateerde thema's.

Ludy maakt als beeldend buiten kunstenaar installaties in en over de natuur met materiaal afkomstig uit die natuur. Met hun nieuwe project Wereldwijde Wenteling stellen zij de vraag: "Waar zit de veranderingskracht en de verbeeldingskracht bij jou?". Hiermee zetten ze niet alleen jongeren, maar ook volwassenen aan om zich bewust te zijn van onze heilige natuur. Er is met hulp van vele vrijwilligers inmiddels een levensgrote walvisspiraal van wilgen-

tenen gebouwd: een soort labyrint met hekjes dat uiteindelijk ook met duinplantjes begroeid zal raken. Jong en oud kan zich hier met aan-

dacht doorheen wentelen, om zo op een meditatieve manier stil te staan bij wat de aarde bijvoorbeeld echt nodig heeft van jou!

Mindful Wandelen

Tijdens Mindful Wandelen leer je om je hoofd leeg te maken en even uit je dagelijkse routine te stappen. Het gaat bij Mindful Wandelen niet om de afstand of de snelheid, maar om de aandacht voor elke stap die je zet. Je wandelt als het ware naar binnen. Ga met deze ervaren wandelaar en coach (Jacqueline Mulder) de uitdaging aan. "Een Mindful wandelsessie met Jacqueline ontspant me meer dan een dagje sauna" is een vaker gehoorde reactie. Voor individuen en kleine groepjes, ervaren en onervaren wandelaars. Je krijgt onderweg oefeningen mee die je ook prima thuis kunt doen. *Meer informatie en aanmelden kan via www.beginmaar.nl*

Pluktuin

In de Pluktuin 'de Tuin naast de Branding' telen we groente, (klein-) fruit en bloemen. Dat doen we duurzaam en lokaal. Zaden en plantgoed zijn biologisch. Ook telen we oesterzwammen op koffiedik van de boot en restaurants. We gebruiken geen chemische bestrijdingsmiddelen of kunstmest. Je kunt zelf komen plukken en oogsten. Voor wat je plukt, betaal je wat jij het waard vindt. Voor wie dat fijn vindt, is er een richtprijs. Het weer zal bepalen hoe lang het plukseizoen duurt. Je vindt de Pluktuin aan de Heereweg 2h op het perceel ten oosten van boerderij de Branding. Meer informatie: tel. 06-57967397. *Op www.detuinnaastdebranding.nl staat meer informatie en ook wat er nu geoogst kan worden.*

Vakantieverblijf met sauna, zwembad of jacuzzi

Geniet na een heerlijke dag buiten van de extra faciliteiten op jouw vakantieadres zoals sauna, jacuzzi of zwembad om nog meer tot rust te komen. Heerlijk opwarmen en ontspannen, juist in de koude wintermaanden. Trakteer jezelf op een vakantiehuisje, hotelkamer of appartement met sauna of jacuzzi voor dat echte eilandgevoel! Lekker samen met je partner, goede vriendin of het hele gezin genieten van de weldadige warmte van de sauna's en laat alle stress van je afglijden in het zwembad of jacuzzi. Wij hebben de accommodaties op Schiermonnikoog alvast voor je op een rij gezet op onze website. *Kijk dus gauw op www.vvvschiermonnikoog.nl/overnachten en boek je eigen verwenweekend.*

Vip zonder franje

We herkennen het allemaal. Een passie die is blijven liggen, dromen die maar niet willen vloten, een verstoorde work-life balance of twijfel bij een belangrijke keuze. Henno Hogervorst (1972) kan door zijn ervaringen als buitenjongen, gecombineerd met klimmen in de alpen en het reddingwezen op zee, uitdagingen en vraagstukken op een natuurlijke wijze vormgeven.

Hij houdt ervan om ongebaande paden te betreden en op zoek te gaan naar inspiratie. Deze manier van leven heeft geleid tot het unieke coaching programma VIP zonder franje op Schiermonnikoog. Tijdens deze dag ga je samen op pad in het rustige ritme en in de gezonde lucht van het prachtige eiland. Want zoals Henno zegt: "Buiten zijn de antwoorden op veel vragen te vinden." *Kijk op www.vipzonderfranje.nl*

Schiermonnikoog, charme in ieder jaargetijde...
Reis met ons mee!

Een eiland met een gevarieerd landschap,
uitbundige plantengroei en rijke vogelstand.
Een paradijs voor fietsers en wandelaars.

Wij verzorgen de overtocht, gegarandeerd en
veilig, met moderne veerboten en watertaxi's.
Al ruim 100 jaar en bovenal met toegewijde
medewerkers. Want wij zijn trots, natuurlijk
op Schiermonnikoog! En op ons bedrijf.

WAGENBORG PASSAGIERSDIENSTEN
Reeweg 4, 9163 GV Nes Ameland

0900 - 9238
(€ 0,70 / per gesprek)

+31 854 011 008
(vanuit buitenland)

www.wpd.nl

DE HALTE
REEWEG 4
SCHIERMONNIKOOG
Tel. 0519 531256
E-mail: info@schiermonnikoog-horeca.nl

- * Patat & Snacks
- * Burgers & broodjes
- * Menu's & Salades
- * IJs & Drinks
- * Eigen bezorgdienst
- * Cateringen
- * Hét adres voor groepen

Schiermonnikoog.com

Je kent het wel. Dat moment dat de boot afvaart
van het vasteland. Dag alledag.

Hallo eilandgevoel. Wij zijn Schiermonnikoog.com.
Een online platform voor huurders en verhuurders
die een zorgeloze vakantie op
Schier willen ervaren of aanbieden.

Liefs
Rink & Inas

Vakantieverblijf It Aude Kolonyhúis

"Voormalig RK kinderkoloniehuis St Egbert"

Studio's, appartementen en
groepsaccommodaties

diverse accommodaties met privé jacuzzi

Halverwege de Badweg, tussen dorp en Noordzeestrand

NIEUW SchierGeluk 10 persoons VAKANTIEVILLA

- Ruim en comfortabel
- Modern en luxe ingericht
- Sauna & Wellness
- Ideaal gelegen
- Veel privacy

Uniek gelegen op een duin
aan de rand van het dorp.
SchierGeluk is een modern
en sfeervol huis, geschikt voor
max.10 pers. Het grote huis
heeft 3 verdiepingen, een grote
woonkeuken, 3 badkamers en
een grote woonkamer met een
prachtig uitzicht.

Zomers perfect,
's winters ideaal
Wilt u met uw (klein-)
kinderen, familie of
vrienden genieten op het
prachtige Schiermonnikoog,
dan zal SchierGeluk uw
verwachtingen overtreffen.
Het huis ligt vrij, met een
grote omheinde tuin rondom.
Er zijn meerdere terrassen
en een heerlijke overdekte
loungehoek.

VAKANTIEVILLA
SchierGeluk

Zandpad 2, Schiermonnikoog

www.schiergeluk.nl Peter Reilman 06 1412 1416

KINDERACTIVITEITEN

Lekker chillen in de bieb

Heb jij de nieuwe bieb in het Dorpshuis al ontdekt? De jeugd afdeling boven is een heerlijke plek om te chillen in een zitzak, om op de twee computers te spelen en in de zithoek kun je lekker relaxed lezen met je vrienden en vriendinnen. We hebben genoeg stripboeken om door te bladeren, of wat dacht je van boeken over haaien, voetbal, paarden of dino's? Of kookboeken met recepten om lekkere taarten te bakken? Ook zijn er veel leuke dvd's om te lenen. Kom langs, ook als je niet lid bent.

Kijk voor de activiteiten in de bieb op www.vvvschiermonnikoog.nl

Spelletjesfans opgelet!

Lytje Willem is DOL op spelletjes spelen. Zo erg zelfs, dat hij een mega Spelletjeskast heeft: dé sport- en speluitleen van Schiermonnikoog. In deze kast(en) vind je kleine spelletjes, bord- en kaartspellen, grote gezelschapsspellen, speelgoed voor de kleinste ukkies en stoere attributen voor buitensporten met je familie of groep. Wie daag jij uit voor een potje 30 seconds, Ticket to Ride en Regenwormen? Heb je zin om lekker actief op het strand te spelen? Of wil je met je vriendengroep een avond lasergamen in het bos? Dat kan allemaal! Bekijk www.spelletjesopschier.nl voor het toffe aanbod.

Met je familie aan de wandel

Wandelen suf? Niet als je de familieroute Berkenplas loopt! Loop gezellig met je opa, oma, ouders, broers en zussen deze route. Je vindt onderweg geen bewegwijzering, maar je kunt deze natuurlijk downloaden via de app van Natuurmonumenten. De route start en eindigt in het centrum van het dorp. Waar je verder langs loopt vertellen we hier niet, maar je komt in ieder geval wel langs de griezelgreppel... En zeg maar tegen je opa en oma dat er onderweg ook bankjes zijn om te rusten!

Coolle expositie in Het Baken

In de tentoonstelling maak je op interactieve wijze kennis met het Nationaal Park, de rijkdom van het Werelderfgoed Waddenzee en de bijzondere plaats die Schiermonnikoog daarbij inneemt. Sta oog in oog met zeehond en lepelaar, bewonder de sterrenhemel boven het eiland, bestudeer de unieke flora en fauna en ervaar de seizoenen op Schiermonnikoog. Niet te missen zijn de grote maquette van het eiland en de vertrek- en aankomsttijden van... vogels!

Nieuwe speeltoestellen

Sinds 8 december staan er een aantal nieuwe en super coole speeltoestellen bij Dier- en Speelweide Witte Winde. Met een crowdfunding actie hebben de medewerkers en vrijwilligers maar liefst € 4.585,- euro opgehaald. De toestellen zijn gemaakt van hout. Er is onder andere een groot piratenschip waar je op kunt klauteren en klimmen en voor de hele kleintjes is er ook een mini piratenschip. Kom gauw kijken en leef je helemaal uit op het speelveld. Lees meer op www.wittewinde.nl

Wist je dat...

Grijze zeehonden in de winter jongen krijgen?

Dier- en Speelweide Witte Winde

Vaste bewoners van de kinderboerderij zijn de ezels, de twee KuneKune varkens Rosie en Akka, een leuke variatie schapen, geiten en natuurlijk de 4 hertjes. Tijdens de openingstijden kun je de cavia's voeren. Verder zijn er nog kippen, een koppel eenden en een grote volière waar verschillende vogels hun plekje hebben gevonden. Sponsor de kinderboerderij door een leuke kleurplaat of speurtocht te kopen in het informatiecentrum Het Baken. In de speurtocht helpen jullie kabouters Joris met zijn kinderen zoeken, doe je mee? Dagelijks geopend van 15.30 uur tot 16.30 uur. Het speelterrein gaat noooooit dicht! Volgen jullie ons al op facebook? @wittewindeschiermonnikoog

Op avontuur met Lytje Willem

Denk jij lekker rustig op vakantie te gaan? Het recreatieteam van Lytje Willem denkt daar héééél anders over! Lytje Willem neemt je tijdens alle schoolvakanties mee op grootse avonturen en laat je ons eiland op een manier beleven die je niet eens had durven dromen. Wat denk je van lasergamen, stoere natuurknutsels, koekjes bakken, een vreselijk spannende spooktocht, vossenjacht en een flinke pot Levend Stratego? Voor de kleintjes hebben we een geweldige poppenkast, piratenfestijn, speurneusjes en een heuse mini-disco. Oh wacht, vergeet ook niet de bingóóó, survival XL, Wie is de Mol en weerwolven. Pffff... en dat is nog lang niet alles! Je kunt het zo gek niet bedenken of je kunt het samen met Lytje Willem beleven.

Ga je mee op avontuur?! Je vindt het activiteitenprogramma via www.lytjewillem.nl

29 DECEMBER & 5 JANUARI

Oma of opa leest voor

In de kleurrijke kinderhoek in de bieb staan de mooiste boeken. En daar wordt met plezier uit voorgelezen! In de kerstvakantie worden er winterverhaaltjes voorgelezen. Niet alleen gezellig voor peuters en kleuters, maar ook mama's, papa's, opa's en oma's zijn van harte welkom om te komen luisteren. Kom gerust binnenlopen, aanmelden is niet nodig. Wil je na het voorlezen boekjes meenemen naar jouw (vakantie) adres op het eiland? Dan maken we snel een lenerspasje aan. Kinderen, jeugd en (jong)volwassenen tot 30 jaar mogen gratis lenen: boeken, tijdschriften én dvd's. Inleveren is op ieder moment mogelijk via de brievenbus.

Braakballen pluizen

Wat eet een uil eigenlijk?! Als je dat wel eens wilt zien, kun je in de voorjaarsvakantie braakballen komen pluizen bij informatiecentrum Het Baken op Schiermonnikoog. Zo krijg je precies te zien welke dieren er op het menu staan van de ransuil en de kerkuil. Ook leer je waarom een uil geruisloos kan vliegen en waarom hij zo goed kan horen.

STEUN DE NATUUR VAN SCHIERMONNIKOOG

Word lid van Natuurmonumenten

Word lid van Natuurmonumenten aan de balie van informatiecentrum Het Baken en ontvang:

- ✓ Een waardebon van €10,00 te besteden op Schiermonnikoog.
- ✓ Het prachtige boek 'Beleef de natuur' met 80 verrassende tochten door heel Nederland.
- ✓ Elk kwartaal het mooie en uitgebreide magazine Puur Natuur.
- ✓ Tot 30% korting op activiteiten, excursies en cadeaus in de webshop van Natuurmonumenten en bij informatiecentrum Het Baken.
- ✓ Alle wandel- en fietsroutes van Natuurmonumenten in de route-app op je mobiel.

 Natuurmonumenten

Informatiecentrum Het Baken • Reeweg 9 •
9166 PW Schiermonnikoog • T +31519531233

SPAR **BRUNEKREEF**
Schiermonnikoog

De complete supermarkt met een uitgebreid assortiment
verse producten, bio producten en veel meer

www.sparbrunekreef.nl

Tel: 0519-531254

Middenstreek 2 Schiermonnikoog

Mijn buurt, mijn Spar. **SPAR**

Schiermonnikogervishandel

*Voor onder andere
diverse verse- en
gebakken vis,
plates, schalen
en uiteraard de
Hollandse nieuwe!*

U vindt ons onder de witte toren in het dorp

www.schiermonnikogervishandel.nl | noorderstreek 38, 9166 NR | 0519 531743 | vishandel@schier.knid.nl

Het Dorpshuis Schiermonnikoog

- zalen voor 20-200 pers.
- congressen
- bioscoop
- video installatie
- geluidsinstallatie
- ringleiding systeem
- bar
- recepties
- vergaderingen
- feestzaal
- cursusruimte

Voor activiteiten in en uit alle richtingen

Telefoon 0519-531456 • info@dorpshuisschiermonnikoog.nl • www.dorpshuisschiermonnikoog.nl

MET HET OOG EN HET HART

Expositie Waddenschilder Geurt Busser

1 oktober 2022 t/m 21 januari 2023
Wad Anderz en Resort Schierduin

Van 1 oktober 2022 t/m 21 januari 2023 is het werk van Geurt Busser te bezichtigen bij Wad Anderz en Resort Schierduin.

Kijk op www.wadanderz.nl voor de openingstijden.

Havenpaviljoen Wad Anderz [Waddenhaven] | Reeweg 25 | 9166 PW Schiermonnikoog
Resort Schierduin | Badweg 67 | 9166 NG Schiermonnikoog

Natuurmonumenten

Informatiecentrum Het Baken

Natuurmonumenten
VVV Schiermonnikoog

Reeweg 9
0519-531233
hetbaken@natuurmonumenten.nl
info@vvschiermonnikoog.nl
info@np-schiermonnikoog.nl

www.vvschiermonnikoog.nl
www.natuurmonumenten.nl/
schiermonnikoog
www.np-schiermonnikoog.nl

Openingstijden

maandag t/m zaterdag
09:00 - 17:00 uur
zondag 10:00 - 14:00 uur
Gesloten: 1e Kerstdag
en nieuwjaarsdag

Toegang

Gratis

SHOPPEN IN HET BAKEN

Zacht babyboekje

Dit zachte knisper babyboekje Schiermonnikoog is handgemaakt van 100% katoenen restmaterialen in Bangladesh volgens de Fairtrade principes. De vrouwen die aan deze producten werken, krijgen een eerlijk loon waardoor zij financieel onafhankelijk zijn en voor zichzelf en hun gezin kunnen zorgen. Ze krijgen goede gezondheidszorg, hun kinderen kunnen naar school, ze werken onder veilige omstandigheden en worden intern opgeleid. Zo heb jij een mooi product en zij een beter bestaan.

VVVeters

Heb jij ze al? Je ziet ze ineens overal opduiken, deze veters met de kleuren van de eilander vlag. Rijg ze in je wandelschoenen en ga op pad. Wanneer je andere wandelaars tegenkomt zul je merken dat je niet de enige bent met deze kekke veters. Kijk na het begroeten maar eens naar hun voeten, de kans is groot dat ook zij met het VVVeter virus zijn besmet. De VVVeter verbindt meer dan alleen je schoenen. Superleuk om cadeau te doen aan de thuisblijvers: ze passen makkelijk nog in je rugzak of koffer.

Informatiecentrum Het Baken

Sinds mei 2021 heten Natuurmonumenten en VVV Schiermonnikoog je van harte welkom in Informatiecentrum Het Baken, jouw startpunt om het eiland Schiermonnikoog goed te leren kennen.

Het Baken is dé plek voor het boeken van (natuur-) excursies, activiteiten en accommodaties. Natuurlijk kun je er ook terecht voor algemene informatie over Schiermonnikoog met haar rijke cultuurhistorie, authentieke bezienswaardigheden en prachtige flora en

fauna van het Nationaal Park. In de tentoonstelling maak je op interactieve wijze kennis met het Nationaal Park, de rijkdom van het Werelderfgoed Waddenzee en de bijzondere plaats die Schiermonnikoog daarbij inneemt. Sta oog in oog met zeehond en lepel, bewonder de sterrenhemel boven het eiland, bestudeer de unieke flora en fauna en ervaar de seizoenen op Schiermonnikoog. Niet te missen zijn de grote maquette van het eiland en de vertrek- en aankomsttijden van vogels; Schiermonnikoog is immers dé hotspot

voor vogelliefhebbers. Ook vind je in de winkel van Het Baken Wadden- en streekproducten, souvenirs, speurtochten en de mooiste wandel- en fietsroutes van Schiermonnikoog.

Laat je in het nieuwe informatiecentrum inspireren over de unieke natuur van het Nationaal Park en ervaar het eilandgevoel. Het team van Natuurmonumenten en VVV staan er met veel expertise en plezier voor je klaar.

MEDEWERKER IN DE KIJKER

Mia Michels

Coördinator communicatie en educatie

In de zomer van 2009 zag ik in de krant een vacature staan van IVN Natuureducatie voor een coördinator communicatie en educatie voor het Nationaal Park Schiermonnikoog. Een uitgelezen kans om mijn ervaring op het gebied van communicatie en marketing te combineren met mijn opleiding biologie aan de Universiteit Utrecht. Op Schiermonnikoog was ik nog nooit geweest, maar ik wist wel dat het Waddengebied een uniek natuurgebied was. Een paar maanden later nam ik mijn intrek op het eiland en werd ik door mijn collega's van het bezoekerscentrum wegwijs gemaakt in de eilander gemeenschap.

Het is inmiddels 13 jaar later. Naast mijn werk voor het Nationaal Park ben ik namens Natuurmonumenten de beheerder van Informatiecentrum Het Baken. Na vele jaren van voorbereiding hebben we in 2021 deze prachtige locatie mogen openen. Samen met de teams van de VVV en Natuurmonumenten vertellen wij hier aan onze bezoekers wat het Waddeneiland Schiermonni-

“Jong en oud beleeft zijn eigen magische moment op Schiermonnikoog”

denzee, voor de ander het spotten van broedende lepelaars in de Westerplas. Voor mijzelf is het de variatie van de landschappen die ieder seizoen het eiland anders kleuren.

In mijn vrije tijd ben ik veelal te vinden in de natuur. Ik geniet van een lange wandeling met de hond in het bos, de duinen of over het strand. Dat doe ik niet alleen op Schiermonnikoog, maar ook in de omgeving van Den Bosch, waar ik samen met mijn vriend de weekenden doorbreng.

koog zo bijzonder maakt. Zelf vind ik het geweldig om te zien hoe eenieder, jong en oud, op zijn eigen manier een magisch moment op Schiermonnikoog beleeft. Voor de een zijn dat de eerste stappen op de bodem van de Wad-

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Project Wij&Wadvogels Schiermonnikoog is van start

In het kader van het project Wij&Wadvogels werken de boswachters van Natuurmonumenten sinds 2020 aan een plan voor meer broed- en rustruimte voor wadvogels én verantwoorde voorzieningen om de vogels te bekijken.

Partijen als Natuurmonumenten, Vogelbescherming Nederland, gemeente Schiermonnikoog, Nationaal Park Schiermonnikoog, Wetterskip Fryslân, provincie Fryslân en Rijkswaterstaat hebben hiervoor de handen ineen geslagen. Op dit moment wordt er bij de Westerplas hard gewerkt aan de realisatie van de eerste onderdelen van het project.

Eerste fase van het project

Afgelopen najaar realiseerde aannemingsbedrijf W. Stienstra & Zn. B.V. de eerste onderdelen van de plannen rondom de Westerplas. Als één van de weinige zoetwaterplassen van het eiland is de Westerplas een belangrijk gebied voor vogels die Schiermonnikoog bezoeken. In het voorjaar broeden er eenden, lepelaars, aalscholvers en veel zangvogeltjes. Bij opkomend water

zoeken veel vogels de beschutting van de Westerplas op om te overtuigen. De afgelopen twintig jaar zijn de wilgen rond de Westerplas zo hoog geworden dat de plas bijna niet meer te zien is vanaf het schelpenpad. Ook vindt er regelmatig verstoring plaats doordat vogelaars en fotografen door het riet heen lopen om een glimp van de vogels op te vangen. Afgelopen najaar ging Natuurmonumenten aan de slag met het herstellen van het zicht op de Westerplas en het aanleggen van voorzieningen om vogels beter te kunnen observeren. Hiervoor is veel wilgenstruweel teruggesnoeid en verwijderd. Vanaf het schelpenpad en de groene dijk zijn er zichtlijnen gemaakt tussen de begroeiing en is de plas weer goed te zien. In het noordwesthoek van de plas is ook een nieuw kijkscherm geplaatst. Als alles volgens de planning verloopt, zal het pad naar dit nieuwe kijkscherm eind december, begin januari aangelegd zijn. In 2023 worden, buiten de periode van het broedseizoen, middenin de Westerplas nog kleine eilanden opgespoten met sediment uit de plas. De eilandjes zijn bedoeld als extra broedruimte voor bijvoorbeeld sterns en kokmeeuwen.

het nieuwe vogelkijkscherm bij de Westerplas

Brandgevaar in dorpsomgeving

Afgelopen zomer is een delegatie van Brandweer Fryslân op Schiermonnikoog geweest voor een risicoanalyse voor natuurbranden.

Met de duinbranden van 2018 nog vers in het geheugen heeft deze delegatie verschillende gebieden van het eiland bezocht. Zij hebben in het bijzonder gekeken naar risico's van brandoverslag richting dorp en camping. In veel gebieden staan volop loofbomen.

Deze bomen werken brandvertragend en zijn belangrijk om overslaan van brand te voorkomen. Naaldbomen daarentegen kunnen met name in de top zorgen voor brandoverslag. Achter de camping langs het Jakobspad stonden enkele naaldbomen die het risico van brandoverslag tussen het bos en de camping vergrootten. In het kader van veiligheid heeft Natuurmonumenten deze bomen laten omzagen.

Welkom op Donker Schiermonnikoog

De afgelopen anderhalf jaar hebben we hard gewerkt aan de realisatie van het project Donkerte op Schiermonnikoog. In het kader van dit project zijn verschillende initiatieven genomen om de donkerte op ons eiland nog wat meer in het maanlicht te zetten. Het project maakt deel uit van het programma De donkerte van het Waddengebied en is ondersteund door het Waddenfonds.

Grote Beer

Op het terrein van de speelnatuur van OERRR is een prachtig klimobject verzeen: de Grote Beer. Overdag kan hierin naar hartenlust worden geklauterd en als het donker is geworden, kun je lekker in een van de netten gaan liggen en naar de sterren kijken. In de buurt vind je verschillende nachtplanten, zoals teunisbloem en kamperfoelie. Ga ook eens op zoek naar de vijf tegels waarop diverse nachtthema's worden uitgelicht. En kun jij misschien de poolster vinden?

Bakfiets

Speciaal voor het sterrenkijken is een unieke bakfiets ontworpen. Aan boord bevinden zich niet alleen een heuse sterrenkijkt telescoop, maar ook vijftien stretchers, zodat deelnemers op een comfortabele manier hun blik op de sterrenhemel kunnen richten. En als het onverhoopt bewolkt weer is, kan op een scherm worden gekeken naar fraaie beelden van sterren en planeten.

Vleermuizen

Een derde thema dat aandacht heeft gekregen, zijn de vleermuizen op het eiland. Er zijn meer vleermuiskasten opgehangen en we hebben een extra batdetector aangeschaft, waarmee vleermuissignalen kunnen worden opgevangen en omgezet in voor ons waarneembaar geluid. Houd de komende edities van de Lytje Pole in de gaten voor nieuwtjes over deze bijzondere vliegende zoogdieren.

Kaarten van OERRR

Met de drie OERRR-kaarten die Natuurmonumenten heeft laten ontwerpen voor het project kom je van alles te weten over de nacht op Schiermonnikoog. Ga op zoek naar nachtvlinders, ontdek dieren in de sterrenhemel en kijk naar sterren met de sterrenkaart winter. De kaarten zijn vanaf december gratis verkrijgbaar bij informatiecentrum Het Bakken.

Meer weten?

Nieuwsgierig geworden naar het donker op Schiermonnikoog? Ga dan eens mee met een avondwandeling of een sterrenexcursie. Het precieze excursieprogramma vind je op onze website. Aan de balie van informatiecentrum Het Bakken is ook meer informatie verkrijgbaar. Vraag bijvoorbeeld naar de gratis nachtk kaart van Schiermonnikoog en de kaarten van OERRR.

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Bloeiende bomen

Veel bomen bloeien al vroeg in het voorjaar en sommige bomen bloeien zelfs midden in de winter. De zwarte els is een van de vroegste bloeiers, die kan al in januari katjes hebben.

Elzen zijn eenhuizig. Dat betekent dat elke boom mannelijke én vrouwelijke bloemen krijgt. De opvallende katjes zijn de mannelijke bloemen. De vrouwelijke bloemen zijn haast onzichtbaar, die zien er uit als roodachtige kleine bolletjes aan de punt van een takje. Als je goed kijkt kun je ze op de foto ook zien. De vrouwelijke bloemen groeien uiteindelijk uit tot de bekende elzenpropjes. In de oksels van de elzenpropjes zitten dan de vruchtjes van de boom.

De mannelijke bloemen, de katjes, bevatten natuurlijk stuifmeel. Het stuifmeel wordt verspreid door de wind. Mensen met hooikoorts weten daar alles van; elzenpollen zijn namelijk alergeen. Hatsjoe!

Lutz Jacobi nieuwe voorzitter Overlegorgaan

Lutz Jacobi treedt aan als de nieuwe voorzitter van het Overlegorgaan van Nationaal Park Schiermonnikoog. Lutz is geen onbekende in het Nationaal Park.

Vier jaar geleden werd zij als voorzitter opgevolgd door Arjan Berkhuisen, toen zij directeur van de Waddenvereniging werd. Per 1 januari stopt Lutz met deze functie en heeft zij weer tijd om zich met hart en ziel op de haar bekende enthousiaste wijze in te zetten voor het Nationaal Park. Gelet op haar onbegrensde passie voor het Waddengebied en haar ruime bestuurlijke ervaring, waaronder ruim tien jaar Kamerlidmaatschap, neemt Lutz een uitgebreid netwerk mee waar het Nationaal Park haar voordeel mee kan doen.

Tijdens de bijeenkomst van het Overlegorgaan van het Nationaal Park afgelopen 17 november in het dorps huis van Schiermonnikoog is afscheid genomen van Arjan Berkhuisen en is Lutz Jacobi wederom van harte welkom geheten als voorzitter.

Hoe komen insecten de winter door?

In de zomer fladderen en kruipen er op het eiland veel insecten rond. Maar waar blijven die insecten eigenlijk in de winter? Hoe komen ze de koudere maanden door als koudbloedige dieren?

De meeste insecten leven maar enkele maanden in het volwassen stadium, ook wel imago genoemd. Als het in de herfst koud wordt, sterven de meeste insecten. Maar voordat ze dood gaan, hebben ze natuurlijk eerst voor nageslacht gezorgd. Deze soorten overwinteren dus niet als volwassen insect, maar in een ander stadium. Veel vlinders overwinteren bijvoorbeeld als pop en libellen overwinteren meestal als larve onder water. Na de winter komen de volwassen vlinders en libellen pas uit. De volwassen libelle kruipt dan letterlijk uit de larve, uitsluipen heet dat. Een spectaculair gezicht! Er zijn een paar insecten die wel als imago overwinteren.

De dagpauwoog is daar een voorbeeld van, die vind je in de winter wel eens in je schuurtje of op zolder. Ook lieveheersbeestjes gaan als volwassen insect de winter in. Ze kruipen in grote groepen bij elkaar om de kou de trotseren en gaan van december tot februari in winterslaap. Zodra het weer wat warmer wordt, vliegen ze weer uit.

uitsluipende libelle

Vreemde eenden in de Westerplas

In de Westerplas zijn in elk jaargetijde allerlei leuke eenden te zien. Maar de winter is de beste tijd om naar eenden te kijken. Dan komen er namelijk verschillende eendesoorten bij, die in Scandinavië broeden en in ons land overwinteren.

Twee leuke wintergasten die elke winter wel een paar weken het eiland aan doen, zijn de brilduiker en het nonnetje. De brilduiker heeft zijn naam te danken aan het uiterlijk van het mannetje. Hij heeft namelijk heel duidelijk een bril op, niet direct op zijn oog, maar meer alsof hij een leesbrilletje op de punt van zijn snavel heeft staan. Het nonnetje is wit met zwart met een mooie kuif.

De vrouwtjes van brilduiker en nonnetje zijn allebei grijs met een roestbruine kop. Toch zien ze er niet hetzelfde uit. De brilduiker heeft een wat vreemd gevormde kop, vrij groot met een soort punt aan de bovenkant, terwijl het nonnetje een kleinere, spitsere kop heeft.

Zowel brilduikers als nonnetjes zijn duikeenden. Ze zwemmen daarom meestal in het noordwesten van de Westerplas. In die hoek is het water dieper is en kunnen ze goed naar voedsel duiken. Precies in die hoek staat het nieuwe vogelkijkscherm. Hopelijk kunnen we vanaf daar dus voortaan de nonnetjes en brilduikers mooi bekijken.

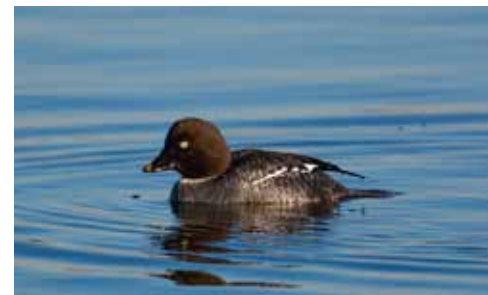
Nonnetje, man

Nonnetje, vrouw

Brilduiker, man

Brilduiker, vrouw

Een activiteit organiseren in Nationaal Park Schiermonnikoog?

Vraag toestemming aan!

Wil je een (sport)activiteit organiseren in Nationaal Park Schiermonnikoog? Je bent van harte welkom! Maar als terreinbeheerder en natuurbeschermingsorganisatie wil Natuurmonumenten een negatief effect op de natuur van Schiermonnikoog voorkomen. Vraag daarom altijd eerst toestemming aan, dan gaan we samen kijken hoe en waar je activiteit plaats kan vinden en wat je terug kunt doen voor de natuur.

Waar let Natuurmonumenten op?

Om te bepalen of Natuurmonumenten toestemming kan verlenen, letten we op de mogelijke gevolgen voor de natuur. Soms zijn er kwetsbare soorten of is er kans op verstoring van dieren en planten. Bovendien houden we rekening met mogelijke overlast voor andere bezoekers of omwonenden. Natuurmonumenten wil dat iedereen van de Nederlandse natuur kan blijven genieten. Daarom willen we graag weten wat er in onze natuurgebieden gebeurt.

Draag bij aan de bescherming van de natuur

Als je toestemming krijgt, gelden bepaalde regels en vragen we een tegenprestatie, meestal in de vorm van een financiële bijdrage. Het mogelijk maken van (sport)activiteiten in de natuur kost Natuurmonumenten namelijk geld omdat we bijvoorbeeld toezicht houden of zorgen voor de aanleg en het onderhoud van routes en faciliteiten die jullie gebruiken. Daarnaast beschermen en versterken we de natuur rondom deze route. Door jouw bijdrage help je Natuurmonumenten ook in de toekomst natuur te kunnen blijven beschermen en beheren.

Ontdek snel wat dit voor jouw activiteit betekent via de QR code.

SCAN DE QR CODE

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Lage duintjes bij de Balg kraamkamer voor bedreigde strandbroeders

Sinds 1998 inventariseert Sovon in opdracht van Natuurmonumenten jaarlijks de broedvogels van het oostelijk deel van de Oosterkwelder. Dat duindoorns en vlieren de afgelopen 24 jaar flink zijn toegenomen, is terug te zien in de broedvogelbevolking. De zangvogels doen het er al jaren goed en daarin was 2022 geen uitzondering.

Dit geldt voor vogels van riet en ruigte (blauwborst, rietzanger), laag struweel (roodborsttapuit, nachtegaal) en sinds kort ook voor soorten van hoog struweel (merel, groenling, koolmees).

Voor echte kweldervogels is het beeld wat minder rooskleurig. Voor het derde jaar achter elkaar broedden er geen velduilen op de kwelder. Zorgelijk is ook dat de wulpenstand achteruit blijft gaan. Omdat dit in vrijwel heel West-Europa gebeurt is de soort inmiddels op de internationale Rode Lijst terecht gekomen. Daarentegen beleefde de veldleeuwrik een topjaar. Dat is opmerkelijk want deze op de grond broedende zangvogel gaat in de rest van Nederland sterk achteruit.

Voor het project Wij&Wadvogels heeft Sovon dit jaar ook de Westerplas geïnventariseerd. Hierdoor hebben we nu een 'nulmeting' en kunnen we zien of en zo ja hoe na de ingrepen voor het project de broedvogelstand verandert. Dat de bomen rondom de plas inmiddels veel broedende lepelaars en aalscholvers herbergen zal inmiddels bij velen bekend zijn. Er broedden dit jaar 89 lepelaar- en 169 aalscholverpaartjes. Rondom de plas vond Sovon vijftig verschillende broedvogelsoorten, waaronder zes soorten eenden, bruine

kiekendief, waterral en sprinkhaanzanger. Ook hier zijn echter bos- en struweelvogels sterk in de meerderheid. Winterkoning en fitis horen rond de Westerplas tot de talrijkste soorten. Met behulp van onderzoekers, vrijwilligers en boswachters heeft Romke Kleefstra van Sovon voor koloniebroeders en een aantal zeldzame soorten een overzicht gemaakt voor het hele eiland.

De kleine mantelmeeuw is nog steeds de talrijkste soort met 7116 paartjes. Dat is iets minder dan vorig jaar. De zilvermeeuwenstand was echter veel lager dan in 2021: 2037 paar in 2022 tegen 3218 het jaar ervoor. Lepelaars blijven het goed doen. De kwelderkolonies en de kolonie bij de Westerplas waren samen goed voor ruim 315 nesten. Misschien wel de meest opmerkelijke broedvogelontwikkeling deed zich echter voor op de Balg. In de lage duintjes huisden afgelopen voorjaar ineens verschillende sterk bedreigde strandbroeders. In totaal broedden er 9 paar strandplevieren, 3 paar bontbekplevieren, 12 paar dwergsterns en 1 paar noordse sterns. Deze op de grond broedende vogels met nauwelijks opvallende nesten zijn erg gevoelig voor verstoring. Om ervoor te zorgen dat de broedsels slaagden, plaatste Natuurmonumenten dit voorjaar tijdelijke borden.

Het gehele rapport is te vinden op de website van het Nationaal Park, scan hier de QR code.

SCAN DE QR CODE

Dwergsterns

Zwerfkatten op Schiermonnikoog

Vorige winter is er een start gemaakt met het vangen van zwerfkatten in het Nationaal Park Schiermonnikoog. In het natuurgebied speelt al langer een probleem met verwilderde katten.

Daarom heeft het Nationaal Park in samenwerking met Stichting Zwerfkatten Nederland een plan ontwikkeld om de katten te vangen en te herplaatsen aan de vaste wal. Voordat er gestart werd met de vangacties heeft de werkgroep alle kattenbezitters van Schiermonnikoog de gelegenheid gegeven zijn of haar kat/poes kosteloos te laten chippen en te laten castreren of steriliseren. Hiervan is volop gebruik gemaakt. Het vangen van de zwerfkatten op Schiermonnikoog is van belang voor zowel de zwerfkatten als hun prooien. Inmiddels zijn er meer dan 37 katten

gevangen in speciale vangkooien. De gevangen katten gaan, indien zij niet gechipt zijn en geen adres op Schiermonnikoog hebben, naar Stichting Zwerfkatten Nederland aan de wal. Daar worden ze opgevangen en later herplaatst.

Voor meer informatie kun je een bericht sturen naar info@np-schiermonnikoog.nl.

deze zwerfkat wordt aan de wal opgevangen en herplaatst

Devil's Trail doneert aan de natuur van Schiermonnikoog

Op zaterdag 12 november ontving Natuurmonumenten een donatie van €1.221 van de Devil's Trail. De Devil's Trail Schiermonnikoog vindt jaarlijks plaats in november in Nationaal Park Schiermonnikoog.

Deelnemers aan de trail rennen over onverharde paden door strand, duinen, bos en kwelder van het eiland. Samen met de organisatoren van het evenement stippelen de boswachters de route zorgvuldig uit zodat de natuur geen

hinder ondervindt van het evenement. Dit jaar deden zo'n 825 deelnemers mee aan de Devil's Trail. Voor de kinderen was er zelfs een korte route van 1 tot 3 km uitgezet. Naast de vrijwillige donaties van de deelnemers geeft de Devil's Trail voor iedere inschrijving € 1,- aan de natuur van Schiermonnikoog. Hiermee kan Natuurmonumenten zorgen voor het behoud van de bijzondere natuur van het Nationaal Park.

Vuurwerkverbod Nationaal Park Schiermonnikoog

Het afsteken van vuurwerk in de natuur van Nationaal Park Schiermonnikoog is strikt verboden.

Vuurwerk en natuur gaan niet samen. Van huisdieren is bekend dat ze angstig kunnen reageren op vuurwerk. Hoe wilde dieren op vuurwerk reageren is minder goed bekend. Maar op radarbeelden van het KNMI is elk jaar goed te zien dat vogels er hinder van ondervinden. In paniek en op zoek naar een veilige plek kiezen miljoenen vogels tijdens het oudjaarsvuurwerk het lucht ruim. Pas een uur nadat het vuurwerkfeest in Nederland afgelopen is strijken de vogels weer neer. Dat is in de winter, als vogels zuinig moeten omgaan met hun energie, erg belastend.

De afgelopen jaren is het de boswachters opgevallen dat er ondanks het vuurwerkverbod veel vuurwerk wordt afgestoken in het natuurgebied op Schiermonnikoog. In het speelbos, de bunkers, bij de strandingen en in het grensgebied tussen duinen en dorp vinden wij jaarlijks veel vuurwerkaf-

val. Ook constateren we jaarlijks veel beschadigde bebording, vuilnisbakken en banken. Een behoorlijke kostenpost, die veelal niet op de veroorzakers is te verhalen. Nationale Parken zijn stiltegebieden met hoogwaardige natuur. Het zijn geen geschikte plekken voor het aansteken van vuurwerk. In de kerstvakantie en met oud en nieuw houden Natuurmonumenten en de politie toezicht in het Nationaal Park. Er zal ook gehandhaafd worden. We roepen iedereen op om de regels te respecteren en Nationaal Park Schiermonnikoog vuurwerkvrij te houden.

EVENEMENTEN

24 DECEMBER T/M 1 JANUARI

Winter Food Fair

Deze winter organiseert Wad Anderz een Winter Food Fair in de Waddenhavens van Schiermonnikoog. Verschillende partners en leveranciers zijn aanwezig. Er valt in en om het Havenpaviljoen van alles te beleven en te proeven: zoete en hartige lekkernijen, soepen en spijzen, verse Waddenoesters, heerlijke wijnen, speciaalbieren en de koek en zopie ontbreken niet. Als klap op de vuurpijl is er 27 december de Après Ski Party van 15:00 - 19:00 uur met accordeonist en zanger Daniël Metz. Kortom veel lekkers en gezelligheid! Zet je muts op, trek je handschoenen aan en hop hop...naar Wad Anderz. Van 11:00 - 18:00 uur. Geschikt voor jong en oud. Muntverkoop ter plekke of reserveer een VIP-arrangement. Informatie en reserveringen via www.wadanderz.nl

28 & 29 DECEMBER

Kaartverkoop Midwinterfestival

Het festival draait op vrijwilligers, heel veel vrijwilligers. Die zetten zich geheel belangeloos in en dat begint eigenlijk al bij de kaartverkoop. Niet digitaal, maar 'gewoon' in de verkoop de dag voor het festival. Bij sommige acts zijn per voorstelling 'maar' 8 kaartjes beschikbaar door de kleinschaligheid. Te laat bij de kaartverkoop komen is dus geen optie.

De kaartverkoop is dit jaar in het nieuwe informatiecentrum Het Baken aan de Reeweg. De uitverkochte acts, voorstellingen, workshops en concerten worden aangegeven op een schoolbord, zodat iedereen in de wachtrij op de hoogte blijft. Lekker ouderwets, maar oh zo gezellig. Kijk voor meer info op www.schiermonnikoogmidwinter.nl

27 DECEMBER

Bingo

Tussen kerst en oud en nieuw organiseert de Rotaryclub 'Het Eiland Schiermonnikoog' een grote en gezellige bingoavond in het Dorpshuis. De bingoavond is vrij toegankelijk. Er zijn mooie prijzen te winnen. De opbrengst van de avond gaat zoals gebruikelijk naar diverse goede doelen. Iedereen is welkom, zowel eilanders als gasten. Kom op tijd, want vol is vol! De Rotaryclub rekent ook dit jaar weer op een grote opkomst.

30 DECEMBER

Fakkeloftocht

De Rotaryclub organiseert haar jaarlijkse en inmiddels traditionele midwinterfakkeltocht. Bij de start in de Willemschhof staan vuurkorven om de fakkels aan te steken. Tijdens de sprookjesachtige tocht zijn er voor de kinderen enkele leuke verrassingen. Na afloop van de tocht is er warme chocolademelk en glühwein en zingt het Shantykoor Gin See to Heich. Koop de fakkels voor goede doelen op Schiermonnikoog en elders in de wereld bij de kraam bij de SPAR. Je kunt ze natuurlijk ook later gebruiken bij de viering van oud en nieuw of tijdens een gezellige zomeravond.

29 DECEMBER

Midwinterfestival

Muziek, theater, verhalen, cabaret, films, culinair, concerten. Dát is het Midwinterfestival Schiermonnikoog! Veel acts en voorstellingen passen nog steeds in eilander huiskamers. Maar er speelt zich deze 11e editie ook van alles af in een oude schuur, bij de KNRM, in de stal van de kinderboerderij of in de raadzaal van het gemeentehuis. Om maar wat te noemen.

Elk festival wordt op een bijzondere manier geopend. Nadat de bussen het dorp hebben verlaten voor de boot van 13:30 uur, geeft de Midwinterkoningin het stokje door aan haar opvolger. In 2018 was Klasiena Soepboer de Midwinterkoningin. De nieuwe koning(-in), gekozen door de af te treden koningin, blijft geheim tot de opening om 13:05 uur, op een centraal punt in het dorp. Om 13:25 uur is het festival officieel geopend en vanaf 13:30 uur begint het programma.

20,21,22 JANUARI

Filmfestival

Kom de beste films in één weekend zien op het mooiste plekje van Nederland. In samenwerking met het gelijknamige festival uit Vlissingen wordt er weer een filmaanbod gepresenteerd, die het beste uit Zeeland naar het eiland brengt. Van publieksfavorieten en première titels en van Ierse, Amerikaanse, Noorse, Franse maar deze editie zelfs ook een prijswinnende documentaire 'The Successor' gemaakt door eilander Thom Verheul.

Films als die de Film & Literatuur Award hebben gewonnen of die door het publiek in Zeeland als meest ontroerende film werden ervaren. Zo kan een breed publiek ook op Schiermonnikoog weer genieten van de beste en leukste films uit alle hoeken van de wereld.

Op diverse locaties wappert de Midwintervlag. Huiskamers en bijzondere eilander plekken vullen zich met muziek en verhalen, de intieme sfeer is voelbaar. In de avond is er traditiegetrouw weer een Snertconcert; een cabaretvoorstelling in het Dorpshuis van eilander cabaretier David de Boer en een klassiek eindconcert. Toegankelijke klassieke muziek, dit jaar van de gezusters Pedano, die op een bijzondere muzikale reis door Europa gaan van Klughardt tot Rachmaninoff en van Piaf tot Aznavour.

Het Midwinterfestival wordt elke 2 jaar georganiseerd, altijd in de week tussen kerst en oud en nieuw. Vanwege de corona-beperkingen kon het festival de afgelopen twee jaar helaas niet doorgaan, dus dit jaar heeft de organisatie er extra veel zin in! Een festival dat je niet mag missen.

Haal met inheemse planten nieuwe bezoekers naar uw tuin of balkon. Zo verschaft u voedsel aan vlinders, zweefvliegen en tal van andere insecten. Voedsel dat in de natuur onder druk staat. Het assortiment van kwekerij *De wilde Akelei* bestaat uit ruim 50 inheemse planten en 20 kruiden, gekweekt zonder bestrijdingsmiddelen en toevoegingen. Planten die u en uw leefomgeving iets extra's geven en eenvoudig te vervoeren zijn!

DE GROENE TIP VAN SCHIERMONNIKOOG

Claudine – Parijs:
“Het herinnert mij aan Schiermonnikoog!”

Arjen – Rotterdam:
“Genieten van uw planten op ons dakterras!”

Henno's tips

Zadenmengsels

Weideklokjes

Wilde Margriet

KWEKERIJ DE WILDE AKELEI – REEWEG 3a – CENTRUM DORP
 info@dewildeakelei.nl – www.dewildeakelei.nl – 06.24.500.485

Gemaakt met o.a. onze kruiden

Schierzeep

Het heerlijke en biologische souvenir van het eiland

De Ware Jakob

*Gezellig uit eten op Schiermonnikoog.
 Laat u verrassen door onze gevarieerde keuken.*

Langestreek 46
 9166 LD Schiermonnikoog

0519 - 531687
 dewarejakob.nl

Hotel van der Werff ANNO 1726

Eerste en oudste hotel ter plaatse
 Origineel interieur
 Sfeervolle ouderwetse gelagkamer

Reeweg 2 9166PX Schiermonnikoog 0519531203

hotelvanderwerff.nl

Waarom terug naar huis...
 ...als je ook kan blijven?

Vind jouw baan op Schiermonnikoog!

Vacature Op Schier

Vacature op Schier brengt jou in contact met eilander bedrijven. Ben jij op zoek naar een vaste baan, vakantiebaan, stage of iets voor erbij?

Kijk op www.vacatureopschier.nl voor het actuele aanbod en wie weet kan jij straks elke dag van het eiland genieten!

HOTEL & BRASSERIE

Brakzand

Elke dag geopend voor ontbijt, lunch en diner. Wees welkom en beleef de Brakzand.

Langestreek 66
 9166 LE Schiermonnikoog
www.brakzand.nl

WINKELN

De openingstijden van de winkels zijn duidelijk zichtbaar aangegeven op de winkeldeuren.

Bakkerij Donders

Middenstreek 12, tel. +31 (0)519-531265
www.bakkerijdonders.nl

Boekhandel Kolstein

Middenstreek 38, tel. 0519-532239
www.kolstein.nl

Drogisterij en kledingwinkel Streek 56

Langestreek 56, tel. 0519-531962
www.streek56.nl

Lifestylewinkel Kleur aan Zee

Langestreek 17, tel. 0519-531033
www.kleuraanzee.nl

Kledingwinkel Schier Fashion

Middenstreek 29, tel. 0519-531293

Kado en woonwinkel 'T Wente

Langestreek 64, tel. 06-17252628
www.t-wente.nl

Pottenbakkerij Hjrre

Middenstreek 27
www.aleidablom.exto.nl

Snoepwinkel 't Peperhúsjen

Middenstreek 42, tel. 0519-531158
www.peperhusjen.nl

Supermarkt SPAR Brunekreef

Middenstreek 2, tel. 0519-531254
www.sparbrunekreef.nl

Doe-het-zelf winkel Dijkstra

Noorderstreek 26, tel. 0519-531762
www.bouwenopschier.nl

Kwekerij De wilde Akelei

Reeweg 3a, tel. 06-24500485
www.dewildeakelei.nl

Shop Het Baken

Reeweg 9, tel. 0519-531233
www.vvvschiermonnikoog.nl

Lytje Kleur aan Zee

Reeweg 8
www.kleuraanzee.nl

Wijnwinkel Moody's

Middenstreek 29, tel +31(0)6-12336067
www.de4dames.nl

DIJK ocean store

Nieuwestreek 7, tel. 0519-251865
www.dijkoceanstore.nl

Zouterik

Middenstreek 11
www.zouterik.nl

Kledingwinkel Het Noorderlicht

Middenstreek 3
hetnoorderlichtschiermonnikoog@gmail.com

Cadeauwinkel MareMeu

Middenstreek 7a,
tel. 06-19540491

EVEN VOORSTELLEN

Henk geniet van zuid tot noord

Mijn naam is Henk Hockelmann en woon en werk alweer 21 jaar op dit prachtige eiland. Mijn eerste jaar werkte ik bij Hotel van der Werff waar ik veel eilanders heb leren kennen. Vooral de oud-eilanders die in de gelagkamer van het hotel er hun verhalen vertelden hebben ervoor gezorgd dat ik steeds meer begreep van het eiland, haar tradities en haar inwoners.

In datzelfde jaar leerde ik Marjan kennen. Een eilandse waarvan haar ouders Cafeteria de Halte hadden. Niet veel later heb ik de overstap gemaakt naar de Halte waar ik alweer 20 jaar met veel liefde en passie mag werken. Vaak krijg ik de vraag: wat deed je voordat je naar het eiland kwam? Om die vraag te beantwoorden neem ik je mee naar Drachten in het jaar 1983. Dat is het jaar waarin ik ben geboren. Helaas vonden mijn ouders het lastig om bij elkaar te blijven en zijn uit elkaar gegaan. Mijn vader bleef wonen in Drachten en mijn moeder nam mij mee naar het zuiden van het land.

Als je in het zuiden komt te wonen (in mijn geval Breda) leer je de tradities van daar kennen en één van die geweldige tradities is Carnaval. En dan niet het zuipfeest wat men vaak voor ogen heeft. Nee, het hele gebeuren vanaf 11-11, het onthullen van de Prins, tot en met haring happen op Aswoensdag. Ik probeer dan ook elk jaar gekleed in mijn carnavalskiel en rood oranje sjaal (zoals op de foto) richting Breda te gaan om met mijn vrienden en familie hét feest der feesten te vieren. Leuk weetje: tijdens Carnaval mag ik sinds een aantal jaar plaats nemen in de regiewagen van Baronie TV, dé regionale Carnaval zender van de Baronie van Breda.

Het regisseren en camerawerk is trouwens een zeer uit de hand gelopen hobby van mij geworden. Zo heb ik de afgelopen jaren veel leuke beelden mogen maken van onder andere de kelnerrace, diverse festiviteiten op het eiland, de kerkdiensten tijdens coronatijd, het Schiermonnikoger Sinterklaas Journaal en op dit moment maak ik een docu-serie over 'de tuin naast de Branding' welke klaar zal zijn in het voorjaar van 2023.

Naast het media werk zet ik mij ook nog in voor een aantal nevenactiviteiten op het eiland, want ik ben van mening dat als je woont op het eiland je ook wat moet doen voor de gemeenschap. Zo zit ik bijna 13 jaar bij het Ondersteunings Peloton, verzorg ik mede het sinterklaasfeest, speel ik graag een partijtje badminton, ben ik altijd in voor een drankje aan de bar, mag ik graag lopen over de dijk en ben ik drager bij de begrafenisonderneming. Gelukkig heb ik naast alles wat ik doe ook zeker nog tijd voor mijn twee puberkinderen Gemma en Tobias en word ik in voor- en tegenspoed bijgestaan door mijn lieve Marjan.

Dorpsomroeper Ivo

Sinds 2014 woon ik, Ivo Leonard Prins, vast op het eiland. In het voorjaar van 2007 kwam Evert-Jan Soepboer naar mij toe met de vraag of ik in de zomervakantie misschien bij de fietsverhuur wilde werken. Omdat ik al een paar jaar bevriend was met Evert-Jan en er ook al een aantal andere vrienden van mij bij het bedrijf werkten, was de keuze snel gemaakt.

Het beviel mij heel goed. Na die zomer ging ik weer studeren, maar bijna elke zomer kwam ik wel terug om te werken en uiteraard om te genieten. Toen ik klaar was met een studie in de Randstad was ik ook wel klaar met alle drukte daar. De keuze om weer naar Schiermonnikoog te gaan en weer bij de fietsverhuur te werken was wederom snel gemaakt. De rust en prachtige natuur van het eiland doen mij erg goed.

Nu, acht jaar later, woon en werk ik nog steeds met veel plezier op het eiland. Inmiddels zing ik al heel wat jaren bij het Shantykoor en ben ik vrijwilliger bij de KNRM. En sinds kort ben ik de nieuwe dorpsomroeper. Een taak die ik met heel veel plezier uitvoer. De eerste opdracht heb ik al gehad en het smaakt naar

meer. Ik voel me ook erg vereerd dat ik deze taak op mij mag nemen. Dus, hoort u ineens een luide bel, schrik dan niet maar luister goed. Ik roep: "Hest' it heersd, hest' it heersd!" met dan een nieuwsbericht voor de eilanders en voor onze gasten.

Al met al ben ik dus goed ingeburgerd op het eiland en ik voel

me daarom hier ook erg thuis. Als hobby verzamel ik lp's en thuis mag ik daarom graag een plaatje draaien. Mijn favoriete plekje op het eiland is een houten bankje dat naast het Bospad staat. Daar zit je naast het prachtige naaldbos, met links van je de duinen en voor je de zee. Drie mooie omgevingen die je vanaf één bankje kan meemaken.

MUZIEK

28 DECEMBER

Midwinter glühwein concert

Eilauder Vocaal Ensemble Steeuwsaun en het Vocolo Ensemble uit Zoutkamp, onder leiding van dirigent Wim Bos en met begeleiding van pianist Jan Harryvan, brengen dit jaar weer een afwisselend concert met muziek uit verschillende genres passende bij de tijd van het jaar. Uiteraard hoort bij dit concert een heerlijk glas glühwein of warme chocolademelk. Dit krijgt elke bezoeker bij binnenkomst aangeboden. U zult beide koren afzonderlijk horen maar ook gezamenlijk in een spectaculair slotoptreden. *Voor meer informatie en het reserveren van kaarten, kijk op www.destag.nl*

3 JANUARI

Nieuwjaarsconcert

Naar jaarlijkse gewoonte organiseert de Rotary Schiermonnikoog begin januari een nieuwjaarsconcert in De Stag aan de Langestreek. Dit jaar luisteren we naar het Amsterdamse Vincent van Gogh Trio. Vernoemd naar de beroemde Nederlandse schilder Vincent van Gogh, ontstond het trio in Amsterdam als samenwerking tussen hechte vrienden en veelbelovende musici Enzo Kok (viool), Charlotte Brussee (cello) en Maxim Heijmerink (piano). Hun vriendschap in combinatie met hun gemeenschappelijke achtergrond - ze zijn alle drie prijswinnaar van het

Prinses Christina Concours - maakte dat zij voor het eerst samen speelden op het Conservatorium van Amsterdam. Niet lang daarna maakte het trio een succesvol debuut op nationale televisie bij het programma Podium Witteman, waarop zij onder andere prompt werden uitgenodigd op het prestigieuze Grachtenfestival te komen spelen. Het concert wordt u gratis aangeboden door de Rotaryclub van Schiermonnikoog. U mag een vrijwillige bijdrage doen. Dat geld zullen wij gebruiken voor goede doelen in de loop van het nieuwe jaar.

28 & 29 FEBRUARI & 1 MAART

I am the Singer; I am the Song

Ankie van der Meer & Nanne Kalma geven ook dit jaar een zangweekend op het eiland. Heb je plezier in het zingen van bijzondere liedjes, liedjes die je hart energie geven, je plezier geven of je ontroeren, bekend zijn of nieuw? Samen zingen kan heerlijk zijn. De workshop wordt gegeven in De Stag. Je gaat dit weekend veel zingen, maar ook fietsen, wandelen, uitwaaien en ontspannen. Kortom, een heerlijk weekend waaruit je geheel verkwikt en opgeladen uit tevoorschijn zult komen! *Meer weten? Kijk op www.waddenvreugd.nl*

11 T/M 16 MAART

Schiermonnikoog Festival

Ontdek de 12e voorjaarseditie van het Schiermonnikoog Festival: het festival waar jong muzikaal talent tot bloei komt tegen het betoverende decor van het kleinste Waddeneiland. De nieuwste generatie klassieke musici betreedt het podium in een divers concertprogramma en internationale topdocenten ontmoeten aanstormend talent in een reeks openbare masterclasses. Ook

daarbuiten verruimt Schiermonnikoog je blik, met verschillende lezingen, documentaires, natuur- en klankexcursies en sterrenwandelingen. Beleef het voorjaar tijdens het Schiermonnikoog Festival, omringd door 300 vogelsoorten, 18 kilometer strand en het door UNESCO beschermde wad. *Kijk voor tickets en het programma op www.schiermonnikoogfestival.nl*

foto: Maxime-Quemnesson

Evenementen Om de Noord

Muzikale hoogstandjes in de duinen en bij de Zuidertoren. Iedere 3e zondag van de maand is er een muzikaal evenement bij Strandhotel Om de Noord en de Zuidertoren. In het voorjaar soloconcerten door gerenommeerde musici van het Noord Nederlands Orkest. Deze concerten vinden plaats in de Zuidertoren. Er is plaats voor maximaal 20 personen. In de zomer swingende jamsessies en Jazz concerten in de duinen aan de Badweg door studenten en oud-

studenten van het Rotterdams Conservatorium en in de herfst sfeervolle Kamermuziek met ensembles van het Noord Nederlands Orkest binnen in het Strandhotel. Een gevarieerd programma voor ieder wat wils en aansluitend op de tijd van het jaar. Altijd matinee en altijd op een onverwacht hoog niveau. *Kijk voor het actuele programma in de Lytje Pole Agenda. Reserveren kan via 0519-700200*

Informatiecentrum Het Baken

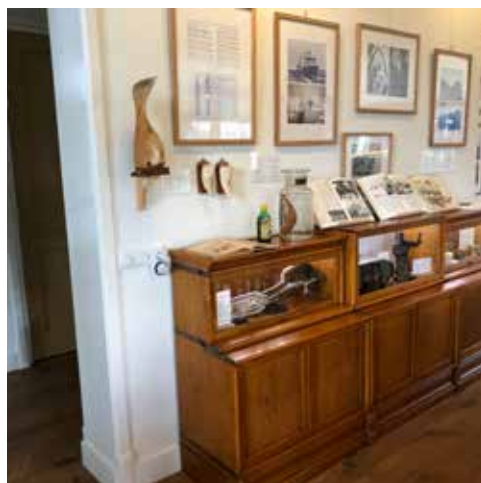
In de tentoonstelling van Informatiecentrum Het Baken maak je op interactieve wijze kennis met het Nationaal Park, de rijkdom van Werelderfgoed Waddenzee en de bijzondere plaats die Schiermonnikoog daarbij inneemt. Eén van de onderdelen in de expositie

gaat over het ontstaan van het Waddengebied, vanaf de laatste ijstijd tot nu. Hier kun je onder andere een paar mooie kaarten zien die aangeven hoe de vorm van het eiland in de afgelopen eeuwen is veranderd.

Rariteitenkabinet Gribus

In de receptie van It Aude Kolonyhûs aan de Badweg vind je de Gribusmanetjes die de afgelopen jaren op allerlei festivals in oude caravans hebben rondgereisd. Ook kom je hier een draak op sterk water tegen. Deze is ooit door Martin Roemers, zoon van de vuurtorenwachter, vlakbij de vuurtoren gevonden. Verder vind je hier de oude typemachine van Graaf von Bernstorff, geschonken door Auke Talsma, de kapiteinspet van Klaas Visser, blikseminslag, rariteiten van Stones fan en eilandgek Boudewijn Buch, de aorta van een potvis, de hele walvisvangst op de Willem Barentsz levendig in beeld gebracht en nog veel meer. Kom je verwonderen en verbazen!
www.itaudekolonyhus.nl

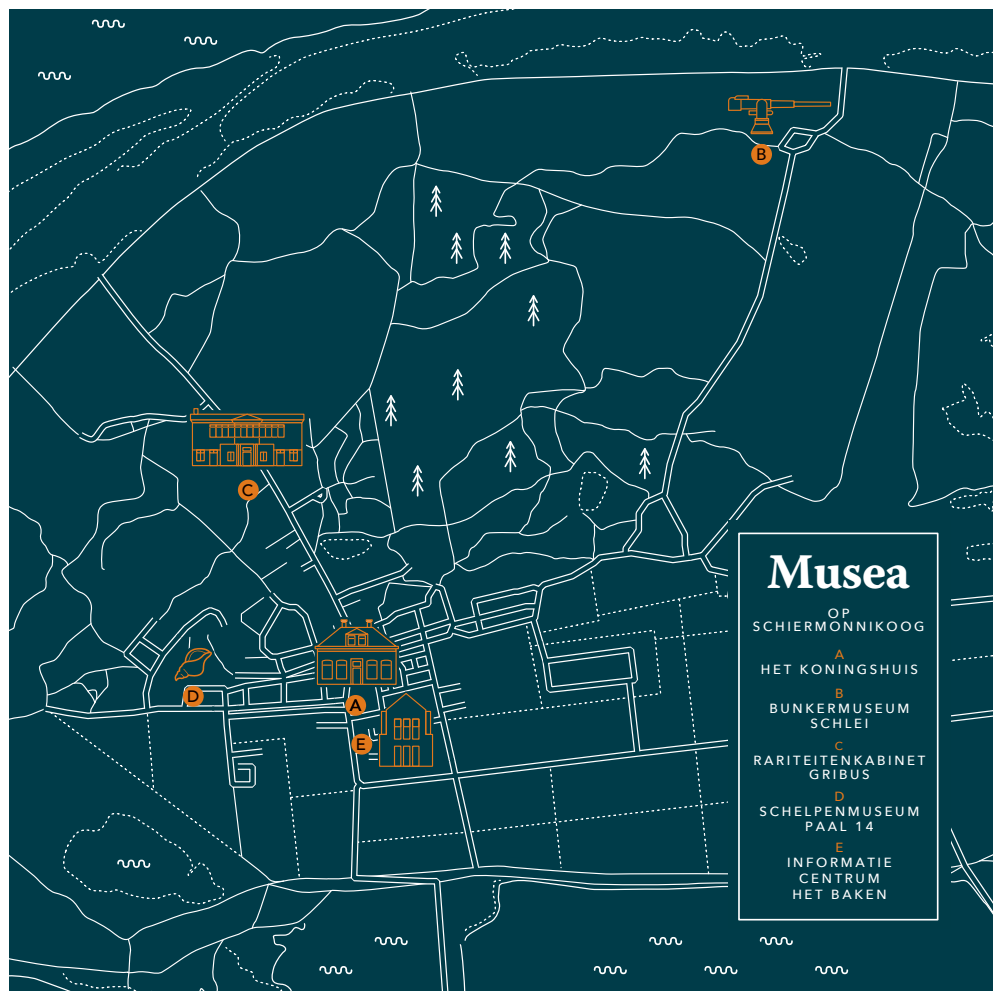

Expositie in het Koningshuis

In het Koningshuis kun je via een korte rondgang kennismaken met of je verder verdiepen in facetten van de rijke eilander historie. Er is een expositie ingericht die van tijd tot tijd deels vernieuwd wordt. Daardoor komt veel materiaal aan bod en blijft ook een vervolgbezoek interessant. De toegang is gratis. Het Koningshuis vind je op de hoek Lange- streek - Nieuwestreek, in het centrum van het dorp. De openingstijden vind je op www.theerenfeer.nl

Openingstijden

Scan de QR-code voor actuele museum informatie

Schelpenmuseum PAAL 14

Aan het Martjeland ligt Schelpenmuseum Paal 14, hier kun je schatten uit verschillende wereldzeeën als schelpen, barnsteen, botten, scheepswrakken en nog veel meer bewonderen. Het Schelpenmuseum heeft boekjes over de vogels, planten, schelpen, vlinders en paddenstoelen van Schiermonnikoog uitgegeven en er zijn originele souvenirs te koop zoals barnsteen van Schiermonnikoog en strandvondsten in lijstjes of op strandhout. Nieuwsgierig geworden? Kom langs om de schatten uit de zee te bewonderen en daarna zelf op pad te gaan!

Bunkermuseum Schlei

Dit museum is gevestigd in de Seeburgbunker aan het einde van de Prins Bernhardweg (voor het strandpaviljoen de Marlijn naar links, bij het kanon). Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd vanuit deze bunker de radar informatie doorgeseind naar de vliegbasis Leeuwarden waar jagers van de Luftwaffe gestationeerd stonden. Het Bunkermuseum Schlei heeft nog twee bunkers opengesteld. De eerste is een kleine munitiebunker op de hoek bij het Westerhofpad. De tweede is de aggregaat bunker van de stelling Schlei en staat rechts voor de fietsenstalling aan het eind van de Prins Bernhardweg. Hierin o.a. een aggregaat dat er in de Tweede Wereldoorlog ook heeft gestaan. Bunkermuseum Schlei heeft verschillende voorwerpen uit de Tweede Wereldoorlog tentoongesteld in de theetuin van Hotel van der Werff, direct achter muziekkoepeel het Beukenootje. Het bunkermuseum wordt geëxploiteerd door de Stichting Bunkermuseum Schlei. De stichting heeft tot doel het verzamelen, bewaren en tentoonstellen

van goederen en kennis over de Tweede Wereldoorlog op het eiland.
Meer informatie: info@bunkermuseum-schlei.nl of bel 0519-531701

Soepboer Rijwielverhuur

Keuze uit 4000 fietsen.

U vindt ons op de veerdam
en bij de eerste bushalte in het dorp,
50 meter achter het VVV-kantoor.

tel 0519-53 16 36 www.fietsverhuursoepboer.nl email: info@schierfiets.nl

SCHIER GLAS

www.schierglas.nl

06-12 89 68 92

- T glasbewassing
- T schoonmaak
- T huismeester
- T hogedrukreiniging
- T groenvoorziening
- T vloeronderhoud
- T sneeuwruimen

Familierestaurant Het Wantij

Langestreek 11
Schiermonnikoog
0519 531 526
info@hetwantij.nl
[/hetwantijschiermonnikoog](https://www.facebook.com/hetwantijschiermonnikoog)
[@hetwantij](https://www.instagram.com/hetwantij)

*Waar verschillende
stromen samen komen!*

www.hetwantij.nl

MOODY'S

WIJNWINKEL

één van de4dames

- VINOHEEK
- WIJNIMPORT
- LEKKERS

info@moodyswijnwinkel.nl

+31(0)615458077

Middenstreek 29b
9166LL Schiermonnikoog

Vrouwe Jakoba

SCHIERMONNIKOOG

Bezorgservice - Eetwinkel - Slijterij

- Pizza's
- Pasta's en lasagnes
- Salades
- Vlees- en visgerechten
- Kindermenu's

Badweg 4

0519 - 53 11 73

ook op zondag open

Dekt u alvast de tafel...

www.vrouwejakoba.nl

WADDENRUST

www.vakantiehuisjeswaddenrust.nl

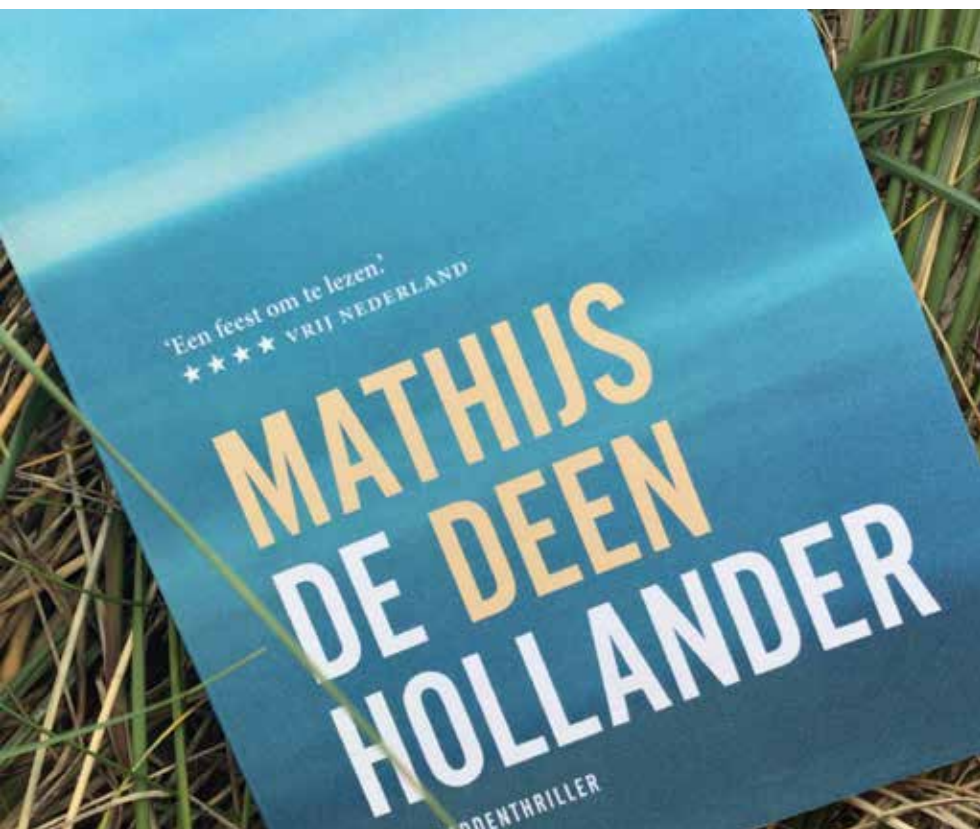
info@vakantiehuisjeswaddenrust.nl

06-30066518 of 06-11205200

EVEN HELEMAAL TOT RUST KOMEN

In één van onze
dertien prachtige
vakantiehuisjes
op schiermonnikoog

LEZEN

De Hollander Een Waddenthiller

Een Nederlands marineschip vindt het lichaam van een wadloper op de drooggevallen zandbank De Hond in de Eems, een betwist gebied tussen Nederland en Duitsland. Omdat de vloed het stoffelijk overschot dreigt mee te sleuren besluit de bemanning het te bergen en naar Delfzijl te brengen. Het is al snel duidelijk dat de verdronken man een ervaren Duitse wadloper is.

De Duitse justitie eist het lichaam van de wadloper op, maar de Nederlandse brigadecommandant weigert dat. Uit sectie blijkt dat de wadloper niet verdronken is, maar vermoord. De hoofdpersoon, de Duitse rechercheur Liewe Cupido 'de Hollander', is een man die graag alleen opereert. Hij komt er door zorgvuldig speurwerk en slimme observatie achter dat alles net anders is dan het lijkt.

Mathijs Deen weet er een spannend en vermakelijk verhaal van te maken. Hij combineert vlotte dialogen met prachtige soms hallucinante beschrijvingen van de onherbergzaamheid van het Waddengebied, de laatste wildernis in Europa.

“Deze eerste echte waddenthiller is knap geschreven. Het verhaal speelt zich af tussen Schiermonnikoog en Borkum. Er wordt een dode wadloper gevonden op een zandplaat en zowel Duitsland als Nederland claimen deze zandplaat als hun grondgebied. Wie heeft hem vermoord? Het plot is één grote verrassing. Een echte aanrader!”

Ilse Lemmers, boekverkoper bij Kolstein

De Hollander is verkrijgbaar bij Kolstein lifestyle & boeken aan de Middenstreek.

Natuur leeft?

Een bundel met 35 columns van deelnemers aan de Literatuurprijs Schiermonnikoog 2022. De Werkgroep Literatuurprijs Schiermonnikoog had de inzenders voor deze columnwedstrijd met het thema Natuur leeft? een uiterst actueel onderwerp voorgelegd. De zesentachtig ingezonden columns gaven een breed palet aan verschillende invalshoeken te zien, waarmee je naar natuur kunt kijken.

Winnares Cocky Sietses, liet volgens de jury, bestaande uit Ineke van Gent, Simone de Boer en Koos Dijksterhuis, de lezers in haar column meegenieten van een wandeling over het strand en de duinen van Schiermonnikoog. Zij deed dat door in eenvoudige taal de schoonheid van niet alleen de levende natuur, maar ook de dode natuur in de vorm van barnsteen en schelpen te verbeelden. Cocky Sietses was totaal verrast,

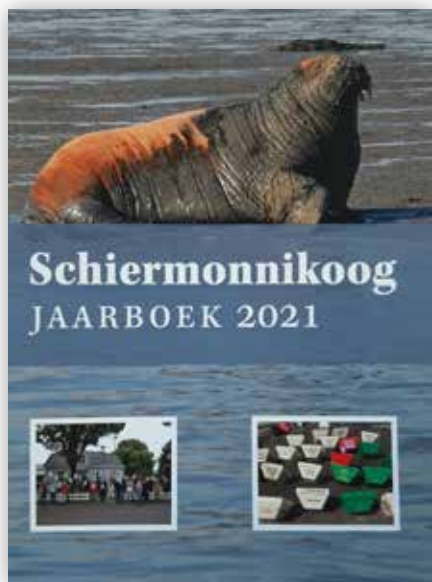
omdat zij nog nooit eerder een column geschreven had. Je kunt haar column lezen op pagina 11.

De bundel is verkrijgbaar bij Kolstein lifestyle & boeken aan de Middenstreek.

Het boek van OERRR

Hét buitenboek voor gezinnen met het beste van 10 jaar OERRR. OERRR is het jeugdprogramma van Natuurmonumenten dat al 10 jaar inspireert om de natuur in te gaan. Deze onmisbare gids voor alle gezinnen die graag naar buiten gaan, biedt informatie over de ruim 20 unieke OERRR-speelnatuurlocaties die Nederland rijk is. Het boek zit boordevol tips en leuke activiteiten om van elke stap naar buiten een avontuur te maken. De OERRR-boswachters delen hun kennis zodat ieder gezinslid altijd interessante weetjes paraat heeft. Buiten leuke dingen doen was nog nooit zo makkelijk!

Het boek van OERRR is te koop bij Informatiecentrum Het Baken en kun je ook gratis verkrijgen als je aan de balie gezinslid van Natuurmonumenten wordt.

Jaarboek 2022

Behalve boeken en een tijdschrift geeft 't Heer en Feer, de cultuurhistorische vereniging, in eigen beheer ook jaarlijks een themanummer en een Jaarboek uit. Het Jaarboek geeft een goed beeld van het wel en wee op het eiland en de belangrijkste gebeurtenissen in het betreffende jaar. Tijdens de Algemene Ledenvergadering in maart zal het Jaarboek 2022 gepresenteerd worden. Het is altijd spannend hoe het Jaarboek er uit zal zien. Verzamel je de hele serie (vanaf 2004), dan heb je een prachtig overzicht van het leven op dit eiland door de jaren heen.

Voorinschrijving voor het Jaarboek 2022 is mogelijk via de website van 't Heer en Feer. Ook Jaarboek 2021 en die van een aantal voorgaande jaren zijn nog verkrijgbaar.

De mieren maatschappij

Ze zijn fascinerend, ze zijn overal en lijken soms opvallend veel op de mens. Mieren bekleeden verschillende beroepen, ze cultiveren tuinen, houden bladluizen als vee en beschermen ze tegen roofdieren. Koninginnen regeren, oorlogen heersen en slavernij is er aan de orde van de dag: het mierenrijk is een onverbidde maatschappij in het klein. Op wetenschappelijke én wetenswaardige wijze vertellen Foitzik en Fritsche de verrassende verhalen van een beestje dat wel tot 100 keer zijn eigen gewicht kan dragen. Een boek met prachtige illustraties en krachtige boodschappen, die ons regelmatig een spiegel voorhouden.

Dit boek is verkrijgbaar bij Informatiecentrum Het Baken.

Overpeinzingen van Broeder Paulus

Lees een stukje over zijn dagelijkse wandelingen en de invloed hiervan op de beleving van spiritualiteit. Het is moeilijk om woorden te vinden voor ervaringen die ik dagelijks heb. Het is wel zo dat als ik naar de zee ben geweest, op het strand heb gewandeld, dat ik altijd anders terugkom. Als ik weer terug ben op mijn kamer en wat zit en lees, dan voel ik dat ik helderder vanbinnen ben. Frisser, dat er iets van mij is afgevallen, dat ik dieper bij die diepe kern in mij kom die ik God noem. Bijvoorbeeld als ik aan de zee sta en ik zie daar alles drijven en bewegen: het is een spiegel van wat in feite in mijzelf ook gebeurt. Een spiegel van mijn bestaan. En daarmee ontdek ik ook dat datgene wat in mijzelf gebeurt, waar ik soms behoorlijk van kan schrikken, eigenlijk helemaal niet zo om van te schrikken is. Het is heel normaal en elk mens kent het, heeft het waarschijnlijk.

Het hele verhaal van Broeder Paulus is terug te vinden op de wandelpagina van de website van de VVV. #schierganger

Klooster Schiermonnikoog

Aan de rand van het dorp met zee, strand en duinen vlakbij, ligt het kleinschalige klooster Schiermonnikoog. Het klooster kan maximaal tien monniken en zes gasten herbergen. De monniken en gasten leven afzonderlijk van elkaar in eigen gedeelten, maar de kapel is wel gemeenschappelijk. In de kloosterkapel kunnen (buiten coronatijd) naast de gasten nog negen bezoekers aanschuiven. Doorgaans is het stil in de directe omgeving van het klooster, maar niet altijd. Het klooster zelf nodigt uit de innerlijke stilte op te zoeken.

De Sint Egbert Kapel

Het meest noordelijke kerkje van Nederland staat aan de Badweg. Ruim 100 jaar staat de kapel hier al. In het midden van de vorige eeuw was het de kapel die hoorde bij het koloniehuis ernaast. Uit die periode stammen ook de kruiswegstaties, kleine panelen die het lijdensverhaal van Jezus afbeelden. Ze zijn gemaakt door Zr Martina OCD in de Karmel in Drachten. Bijzonder vanwege de afbeelding van kinderen op elk van de 14 paneeltjes. Kijk voor vieringen op www.sintegbertkapel.nl

Voorzieningen voor gasten

Gasten krijgen een moderne kamer met eigen keuken, douche en toilet. Er zijn geen gezamenlijke maaltijden. Er is een huiskamer voor de gasten, om elkaar te ontmoeten of een boek uit de boekenkast te lenen.

Buiten in de tuin een rustig plekje opzoeken om wat te lezen, na te denken, te bidden of te ontmoeten. www.kloosterschiermonnikoog.nl

Protestantse Gemeente

Uit het samengaan van de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk is in 2006 de Protestantse Gemeente Schiermonnikoog ontstaan. De predikantsplaats zal vanaf 31 oktober 2021 vacant zijn. De kerkdiensten worden op zondagochtend gehouden in de Got Tjark en beginnen om 10:00 uur. Op de website www.kerkschiermonnikoog.nl kun je actuele informatie vinden over de kerkdiensten als ook e-mailadressen en telefoonnummers om met diverse mensen in contact te treden.

Uitvaart op Schiermonnikoog

Op Schiermonnikoog worden eilandbewoners op de hoogte gesteld van een sterfgeval door middel van een kaart met de mededeling van de dag en het tijdstip van de teraardebestelling c.q. crematie. Het is traditie om met de begrafenisstoet rond het kerkhof te lopen. Het ver-

keer wordt tegengehouden door de politie en stilte wordt in acht genomen. Alleen het luiden van de klok verbreekt deze stilte. Gasten op het eiland wordt verzocht de stoet en de rondgang om de kerk niet te verstoren en stilte te betrachten.

ETEN & DRINKEN

Restaurant Noderstraun

Badweg 32, tel. 0519-531940
www.restaurantnoderstraun.nl

Restaurant/ijsalon Ambrosijn

Langestreek 13, tel. 0519-720261
www.ambrosijn.nl

Restaurant/pizzeria De Ware Jakob

Langestreek 46, tel. 0519-531687
www.dewarejakob.nl

Schiermonnikoger Vishandel

Noorderstreek 38, tel. 0519-531743
www.schiermonnikogervishandel.nl

Strandhotel Om de Noord

Badweg 117, tel. +31 (0)519-700200
www.hotelomdenoord.nl

Strandpaviljoen de Marlijn

Prins Bernhardweg 2, tel. 0519-531397
www.demarlijn.com

Eetwinkel Vrouwe Jakoba

Badweg 4, tel. 0519-531173
www.vrouwejakoba.nl

Van Schier Kaas & delicatessen

Reeweg 5
www.vanschier.nl

VERHUUR

Fietsverhuur Schiermonnikoog

Middenstreek 10 en Badweg 6
tel. 0519-531104 / 06-23354618
www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Fietsverhuur Soepboer & Schierfiets

Paaslandweg 1 en Noorderstreek 32
tel. 0519-531636
www.fietsenverhuurschiermonnikoog.com

Kindermeubilair

Fam. A. Holwerda
Reddingsweg 38
tel. 0519-531754 / 06-57040314 (vooraf reserveren)

Speluitleen

Reddingsweg 28
tel. +31 (0)6 52 60 81 05
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Linnenverhuur Schiermonnikoog

Reddingsweg 28
tel. +31 (0)6 52 60 81 05
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Schierlinnen

tel. 06-12896892
www.schierlinnen.nl

Laarzen

tel. +31 (0)6 16 09 33 37
www.dewittehaas.nl

TRADITIE & HISTORIE

Cultuurhistorische vereniging

't Heer en Feer, de cultuurhistorische vereniging op Schiermonnikoog, is gevestigd in het Koningshuis aan de Nieuwestreek 1, centrum dorp. Tijdens de openingsuren kun je er op je gemak rondlopen, lezen en kijken. Zo krijg je een inkijkje in het leven op het eiland in vroeger tijden. Hoe was dat leven door de eeuwen heen, hoe verdienden mensen hun brood? Hoe woonden ze? Er zijn leden van 't Heer en Feer om vragen te beantwoorden en toelichtingen te geven. Er is een kleine expositie ingericht en in de naastgelegen 'Dick Kool Saal' kun je korte films bekijken. Het filmzaaltje is genoemd naar de cameraman Dick Kool die na zijn pensionering tot aan zijn dood in 2013 op het eiland

woonde en veel gebeurtenissen op het eiland op film heeft vastgelegd. Je kunt tegen een kleine vergoeding de films ook thuis bekijken. *Meer weten? Kijk op de website www.theerenfeer.nl*

Wat was weten te bewaren

Wat een geluk dat er altijd, niet alleen nu maar ook in het verleden, administraties werden bijgehouden en boekhoudingen werden bewaard. Maar ook kranten werden gedrukt en boeken uitgegeven en er werd gefotografeerd. En vooral ook dat er altijd mensen zijn geweest die willen bewaren, niets kunnen weggooien. Dit alles helpt om het verleden vast te houden. En dat is belangrijk. Zonder kennis van het verleden is het heden niet goed te begrijpen. Alleen, dan moet je al dat materiaal wel inzichtelijk weten te maken. De cultuurhistorische vereniging op het eiland heeft dan ook een archief. Je vindt dat in het Koningshuis op de eerste verdie-

ping. Daar werkt een groepje vrijwilligers samen met degene die de collectie beheert om het vele materiaal waarover de vereniging beschikt te categoriseren en toegankelijk te maken. Bezoekers zijn op afspraak welkom.

Uit het filmarchief van 't Heer en Feer

Hotel van der Werff is op het eiland en tot ver daar buiten een begrip. Dat is niet zonder reden. Het dateert uit de eerste helft van de achttiende eeuw. Een tijd lang was het behalve een onderkomen voor gasten ook Recht- en Raadhuis, vervolgens Posthuis. Altijd met veel aandacht voor het karakter en de historie, is er in de loop der jaren het nodige aan- en verbouwd. Zo ook begin negentiger jaren van de vorige eeuw. Na een grote verbouwing waarbij het hotel bijna verdubbelde in omvang vond op 27 juni 1994 een feestelijke opening plaats. Deze is vastgelegd op film en te bekijken in het Koningshuis tijdens openingstijden of thuis d.m.v. streamen.

Gedenksteden

In de collectie van 't Heer en Feer bevinden zich een aantal gedenksteden. Zo ook de gedenksteen die na de bouw van 'De Riich' daar in de gevel geplaatst werd. 'De Riich' was een complex bejaardenwoningen, binnen een overkapping waar zich ook een koffiekamer en een kantoor voor de zorgmedewerker bevond. Helaas was, want 'De Riich' bestaat niet meer en maakte plaats voor een reeks seniorenwoningen die meer bij de huidige tijd passen. Voor de koffie en een praatje kunnen de eilanders nu terecht in het Koningshuis. 't Heer en Feer ontwikkelt een plan om de gedenksteden een waardige plek te geven, zichtbaar voor eilanders en gasten.

Terug in de tijd

Zoals de meeste dorpen van enige omvang had ook Schiermonnikoog in het verleden een uitgebreide en gevarieerde middenstand. Wel zo 'n veertig winkels waren er gehuisvest: kruideniers, bakkers, een schoenmaker, kapsalon, petroleumverkoper, onderhoud- en vervoersbedrijven. Behalve dat ze nodig waren, gaven ze kleur aan het leven in het dorp en waren vaak ook nog eens duurzaam zonder die term te kennen. Wanneer de warme bakker langs de deur kwam om brood te bezorgen, was er altijd tijd voor een gesprek. Een lege stroopbus werd op vakkundige wijze gevuld. Ging men in de winter naar de groenteboer om zuurkool op te halen, dan werd dit uit een vat gehaald en verpakt in een krant. Beurtschippers Rink Dubblinga en Jacke Sijsma verzorgden in een maatschap de beurtvaart op Dokkum.

In de loop der jaren zijn het overgrote deel van deze winkels en bedrijfes verdwenen, om plaats te maken voor groter. Het was een tijd waarin het gejaagde leven nog aan de eilanders voorbijging. Vandaag de dag moet het allemaal sneller. De internetwinkel heeft ook op het eiland zijn intrede gedaan. Vandaag besteld morgen in huis. Meer weten? Jan Holwerda, eilander van in hart en nieren met een grote interesse voor de historie van dit stukje Nederland, verdiepte zich in de geschiedenis van de middenstand op het eiland en schreef er een rijk geïllustreerd boek over: 'Terug Yn de tiid' en is te verkrijgen in het Koningshuis of via de webwinkel.

Op bijgaande foto Lytje Willem, petroleumverkoper en markante eilander.

Eilander taal

Ja, myn eilaun, hwer ik aik swalkje,
ut de fierte af nooiby,
altd bist yn myn gedachten,
al myn tinken is oon di.
Hwer it fraimde straun aik lóke,
mooi syn weelde, pracht en praal,
neut ferjet ik myn bennejieren,
neut ferjet ik myn memmetaal!

*Ja, mijn eiland, waar ik ook rondzwerf,
ver weg of dichtbij,
altijd ben je in mijn gedachten,
Al mijn denken is aan jou.
Waar het vreemde strand ook lokt,
met zijn weelde, pracht en praal,
nooit vergeet ik mijn kinderjaren,
Nooit vergeet ik mijn moedertaal!*

Bovenstaande strofe is afkomstig uit het gedicht 'Sémanssang'. Geschreven door Cornelis Griik (1885-1961), geboren in Leeuwarden maar stammend van een eilander geslacht en met grootouders op Schiermonnikoog. Hij hield van de eilander taal, probeerde de grammatica te beschrijven en legde de eerste eilander woordenlijst aan. Het eilanders wordt weinig meer gesproken maar blijft bewaard in gedichten en liederen. 'Sémanssang' werd op muziek gezet door Bernard Smilde.

Schiermonnikoog shop.nl

Schierboeken | Schiertruien | Eilandkado's | Souvenirs

Specialist van de Wadden

Blokarten

Vliegeren

Boogschieten

Brandingkayakken

SUP'en

Surfen

En nog veel meer!

BUITENSPORT SCHIERMONNIKOOG

Een dag vol spannende activiteiten begint bij Reactief!

Reactief Buitensport

Strandopgang Westerhofpad

Tel: +31621945871

www.reactief-buitensport.nl

info@reactief-buitensport.nl

KITESURFEN SCHIERMONNIKOOG

Privé les

3-daagse cursus

Materiaal verhuur

Leren op jouw niveau

Ervaren begeleiding

En nog veel meer!

Altijd al willen kitesurfen? Dit is jouw kans!

Kitesurfen Schiermonnikoog

Strandopgang Westerhofpad

Tel: +31621945871

www.kitesurfen-schiermonnikoog.nl

info@kitesurfen-schiermonnikoog.nl

www.bakkerijdonders.nl

Bakkerij

Donders

Middenstreek 12 Schiermonnikoog

Drink- & Eethuis, met snack- & ijskiosk, groot en beschut zonneterras, goed zwemwater en speelstrand

drink & eethuis de Berkenplas

Prins Bernhardweg 1 Schiermonnikoog

tel. 0519 531570

www.schiermonnikoog-horeca.nl

ook voor groeps catering hét adres!

Atelier Langestreek 7 schierhout lampen, foto's en olieverf **schilderijen**

fotografie trouwreportage familie gezin shoot landschap interieur en website

verhuur appartementen paal 7 en studio 7 op Langestreek 7

06-47603896

WWW.ATELIERROMY.NL

atelier Romy

romydam@knid.nl

Wad anderz

Havenpaviljoen

DAAR BELEEF JE WAD!

Havenpaviljoen Wad Anderz [Waddenhaven] | Reeweg 25 | 9166 PW Schiermonnikoog
www.wadanderz.nl | 0519-700205

KUNST & CULTUUR

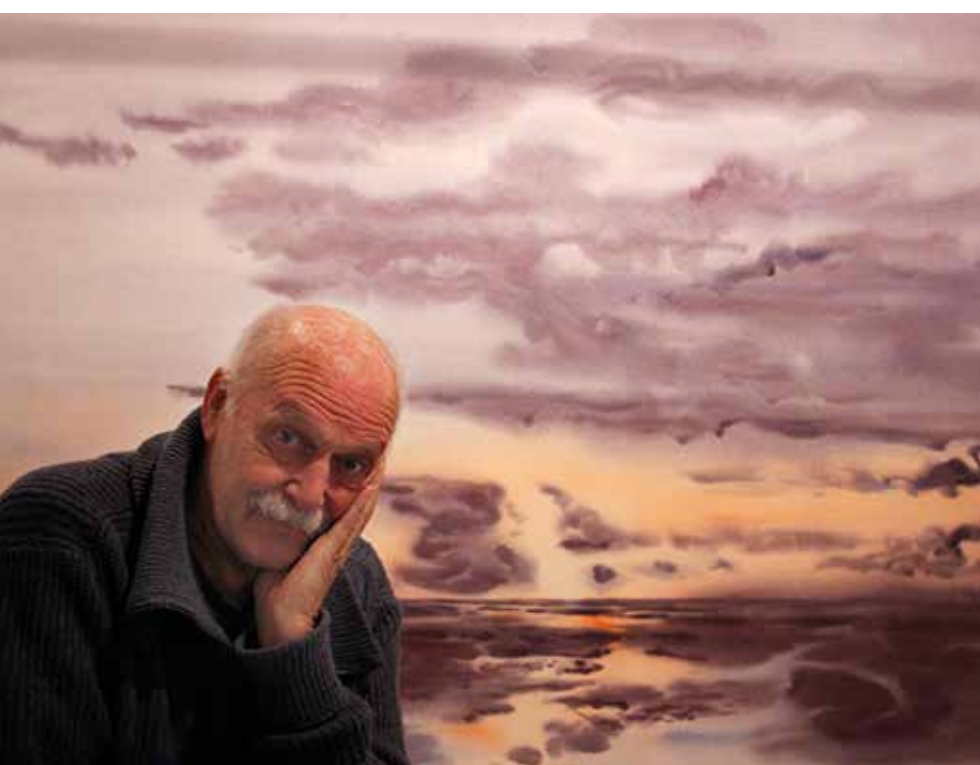
1 OKTOBER T/M 22 JANUARI

Met het oog en het hart

Expositie van waddenschilder Geurt Busser. Werelderfgoed de Waddenzee is altijd al een inspiratiebron geweest voor kunstenaars. Dit unieke natuurgebied is geen moment hetzelfde: altijd is het in beweging.

De prachtige wolkenluchten, het grote verschil tussen hoog en laag water, de vele vogels. Kortom, aan inspiratie geen gebrek. Tot en met 22 januari zijn zowel bij Wad Anderz alsook bij Resort Schierduin werken te zien van de bekende waddenschilder Geurt Busser (1947). De laatste zevenendertig jaar brengt Geurt

vanaf zijn boot 'De Hendrik' het wadengebied in beeld. Iedereen die met de veerboot naar Schiermonnikoog gaat kent vast wel de sfeervolle aquarel van Geurt die in de terminal op Lauwersoog bij de toegangspoortjes hangt. Na 1 jaar opleiding aan Academie Minerva in Groningen heeft hij zijn eigen persoonlijke aquarelleer techniek ontwikkeld. Licht en ruimte zijn hoofdthema's in zijn werk. De rust, ruimte en weidsheid van de Waddenzee en het natuurlijk licht boven een open horizon zijn inspiratiebronnen voor de aquarellen waarmee hij landelijk en internationaal faam verwierf.

Kunst op Schiermonnikoog

Op Schiermonnikoog wonen veel kunstenaars en zijn er regelmatig activiteiten op het gebied van beeldende kunst.

Voorbeelden hiervan zijn KunstFaam en de projecties van Hi-Lo-Art op de Zuidertoren. Jeanine de Boer (ARTeria) en eilander kunstenaar Irene Meuldijk maken sinds drie jaar wisselende exposities bij Havenpaviljoen Wad Anderz en in de entreehal van Resort Schierduin. Er is niet alleen werk te zien van kunstenaars van het eiland, maar ook van kunstenaars die wonen aan de wal. Gemeenschappelijk thema van het gepresenteerde werk is steeds de liefde voor het wad en/of voor het eiland. Ben je beeldend kunstenaar van beroep en maak je werk geïnspireerd door het eiland of de (Wadden-)zee en wil je graag op het eiland exposeren? Mail voor meer informatie naar info@arteria.nl

Vooruitblik

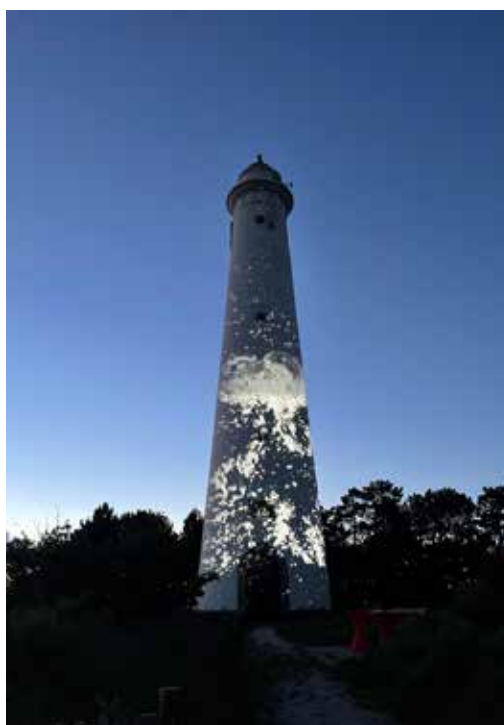
In de maanden april, mei en juni zijn er solotentoonstellingen van eilander kunstenaar Stella van Acker te bewonderen in Havenpaviljoen Wad Anderz en in de entreehal van Resort Schierduin. Op haar website schrijft Stella: "Ik zal nooit een schilderij kunnen maken dat zo mooi is als de natuur. Daar wil ik ook niet naar streven, ik wil alleen maar vol eerbied en liefde werken". Op de hoogte blijven? Volg dan 'kunstopschiermonnikoog' via Instagram.

1 JANUARI T/M 28 FEBRUARI

De Zuidertoren op Schiermonnikoog wordt sinds 1 juli elke avond omgetoverd tot een canvas. Van juli 2022 tot juli 2023 zal een programma van lichtprojecties de toren dagelijks gedurende beperkte tijd verlichten. Deze projecties vinden plaats tijdens de 'nautische schemering', als de zon al even onder is. Vanaf 1 januari is dagelijks het vierde werk op de Zuidertoren van Baken Schiermonnikoog te zien, elke avond tijdens de nautische zonsondergang. In januari en februari presenteert Gilleam Trapenberg zijn werk Nos País, in maart en april is het de beurt aan Daphne Glasmacher.

Fotograaf Gilleam Trapenberg bezocht Schiermonnikoog de afgelopen zomer voor het eerst. Het gevoel van herkenning dat hem overviel verraste hem. In de tien jaar dat Trapenberg in Nederland woont, de taal spreekt en een Nederlands paspoort bezit, heeft Nederland nooit helemaal als zijn thuis gevoeld. De verschillen maar ook de overeenkomsten tussen het Friese

Femke Schaap

Jacco Olivier

Jan van Nuenen

eiland en het eiland waar hij vandaan komt, Curaçao, drongen zich automatisch aan hem op. De afstand is groot, maar de eilanden delen een lange connectie door onze koloniale geschiedenis. In Nos País ('onze landen' in het Papiaments) maakt Trapenberg de verschillen en overeenkom-

sten tussen de eilanden voor iedereen toegankelijk door een 'portaal' te openen van het ene eiland naar het andere. Door het werk op 16mm film te schieten, creëert Trapenberg een warme, filmische en haast nostalgische sfeer. Op Schiermonnikoog valt de avond en is het hartje winter, terwijl we via het

werk van Trapenberg naar de andere kant van de wereld worden getransporteerd. Daar is het dag en schijnt de zon: daar is het altijd zomer.

De projecties van Femke Schaap, Jacco Olivier en Jan van Nuenen zijn inmiddels al getoond.

COACHING OP SCHIERMONNIKOOG

VERRUIM JE BLIK

VIP
zonder franje

HENNO HOGERVORST
TEL. 06 245 00 485
INFO@VIPZONDERFRANJE.NL
WWW.VIPZONDERFRANJE.NL

DE MOOISTE AVONTUREN VOOR JONGE EN OUDERE AVONTURIERS!

HET ALTERNATIEF
VOOR WADLOPEN.

VAREN | JUTTEN | VISSEN | WADLAB

BOEK JE
WAEXPEDITIE
ONLINE OF BIJ
BEZOEKERSCENTRUM
'HET BAKEN'

WAEXPEDITIES.NL
WAD AVONTUREN OP MAAT

Us Eilaun
Taxi

Twisken rif en balg
mooi us eeuwderwoois

Nieuw op het eilaun maar zeker geen vreemde,
Us Eilaun Taxi brengt je naar je huis weg van thuis!

Reserveer alvast
uw rit met ons!

0519-531010

www.useilauntaxi.nl

Bereikbaar van 7:00 tot 24:00 uur

SCHIER LINNEN

linnenverhuur

gemakkelijk
online bestellen en betalen

voordelige linnen-
& vakantiepakketten

altijd op locatie bezorgd

www.schierlinnen.nl

Gezellig bruin café in het centrum van het dorp, met groot terras.
Waar u kunt lunchen, dineren of genieten van onze lekkere speciaal bieren.

Cafè It Aude Beuthus Nieuwestreek 6 Schiermonnikoog

BOUW/KLUS/INSTALLATIE/ SCHILDER BEDRIJVEN

Klusbedrijf D. Dam

tel. +31 6-20632378

Bouwbedrijf Dijkstra

tel. 0519-531762

Installatiebedrijf Vlasma

tel. 0519-531345

Schier Schilders

tel. 0519-531082

ETEN & DRINKEN

Café It Aude Beuthûs

Nieuwestreek 6, tel. 0519-531460

www.cafeboothuis.nl

Cafetaria De Halte

Reeweg 4, tel. 0519-531256

www.schiermonnikoog-horeca.nl

De Koffiekajuit

Langestreek 17, tel. 0519-532075

www.smakelijkschier.nl

Tox Bar

Reeweg 7, tel. 0519-531373

www.toxbar.nl

Drink- & Eethuis De Berkenplas

Pr. Bernhardweg 1, tel. 0519-531570

www.schiermonnikoog-horeca.nl

Familierestaurant 't Wantij

Langestreek 11, tel. 0519-531526

www.smakelijkschier.nl

Hotel, wijnbar & bistro De4dames

Langestreek 9, tel. 0519 531133

www.de4dames.nl

Hotel Duinzicht

Badweg 17, tel. 0519-531218

www.hotelduinzicht.nl

Hotel Graaf Bernstorff

Reeweg 1, tel. 0519-820050

www.bernstorff.nl

Hotel Van der Werff

Reeweg 2, tel. 0519-531203

www.hotelvanderwerff.nl

Hotel Brasserie Brakzand

Langestreek 66, tel. 06-13257673

www.brakzand.nl

Havenpaviljoen Wad Anderz

Reeweg 27, tel. +31 519-700205

www.wadanderz.nl

MadeByMaud

Langestreek 17b, tel. 06-85012304

www.madebymaud-schiermonnikoog.nl

SCHOONMAAK

Schoonmaakbedrijf Schierglas

tel. 06-12896892

www.schierglas.nl

KUNST & CULTUUR

Fotoworkshops natuurfotografie

Hou je van fotograferen in de natuur? Ben je benieuwd naar de mooiste plekjes op Schiermonnikoog?

Wil je planten en dieren ontdekken die voor de onoplettende wandelaar verborgen blijven? Op het goede moment op de juiste plaats zijn is de formule voor succes. Eilander Folkert Abma struint hier zijn hele leven door de natuur en kent het gebied als z'n broekzak. Gepassioneerd toont hij je de mooiste plekjes van het eiland, bijzondere fenomenen van dit moment en hij helpt je graag om een verhaal te vertellen in je foto's. Ook als je meer wilt weten over het instellen van diafragma, sluitertijd, iso-waarde of compositie heeft hij tips voor je. Ga je graag met Folkert op pad? Alleen, met je vrienden, familie, collega's of in

een kleine groep met vier andere deelnemers? Er is een ruim aanbod van workshops beschikbaar. Breng je favoriete camera mee, van smartphone tot spiegelreflex. Folkert staat

open voor ieders wensen en streeft naar een persoonlijke benadering.

Kijk bij www.dewittehaas.nl voor het volledige aanbod van de fotoworkshops.

28 DECEMBER

Lezing Fotograaf Cris Toala Olivares

In de Teensmazaal van Hotel van der Werff vertelt prijswinnend documentair fotograaf Cris Toala Olivares over zijn werk, zijn liefde voor het waddengebied en de totstandkoming van zijn laatste boek over actieve vulkanen.

Deze fotograaf, journalist en verhalenverteller komt oorspronkelijk uit Ecuador, woont sinds zijn tienerjaren in Nederland en sinds kort in het Friese Koudum. Hij won met zijn werk al vele prijzen. Zijn foto's en verhalen werden onder meer opgepikt door National Geographic, GEO, Reuters en Associated Press (AP). De afgelopen jaren werkte hij aan twee projecten tegelijk: een boek over actieve vulkanen én een studie naar 'onze' Waddenzee. Cris zal vertellen dat beide projecten meer

met elkaar gemeen hebben dan in eerste instantie lijkt. Via zijn werk wil hij mensen inspireren om op een andere manier naar hun omgeving te kijken. Zo verrast hij vaak door

gebruik te maken van luchtfotografie. Entreekaarten verkrijgbaar bij Kolstein lifestyle & boeken aan de Middenstreek.

3 & 4 FEBRUARI

Toneelferieniging Sierlikene Meu

Sierlikene Meu is dé toneelvereniging van Schiermonnikoog. Het eerste volle weekend in februari treden zij twee keer op. Er wordt altijd gekozen voor een blijspel of komedie.

Beide avonden is er een loterij met prijzen die gesponsord worden door vele Eilander bedrijven en bedrijven met binding op het eiland. Op vrijdagavond is er nog een after-party aan de bar in het Dorpshuis en op zaterdag sluiten we af met muziek voor jong en oud en kunnen de beentjes van de vloer. In 2021 stond

het 20-jarig bestaan op de agenda. Helaas gooide Corona 2 jaar roet in

het eten, maar het jubileum wordt nu dan toch gevierd in 2023!

Gemeentehuis en gemeenteraad

Het oudste deel van het gemeentehuis aan de Nieuwestreek werd gebouwd in 1857. Nadat het later wit werd geschilderd, kreeg het de bijnaam 'het Witte Huis'. In het Witte Huis bevinden zich de raadzaal annex trouwzaal en twee vergaderkamers. In 2006 kwam er een nieuwe kantoorvleugel, waarin zich het kantoorgedeelte en archief bevinden.

Activiteitenstrand

Tussen de strandovergangen Badweg (oostelijk van strandpaviljoen Paal 3) en strandpaal 5 (westelijk van strandovergang Jacobspad) is het toegestaan om onder andere te vliegeren, kitesurfen en strandzeilen. Vliegelaars: gebruik bij voorkeur een vlieger die geen overbodig geluid maakt, kijk goed uit en zorg ervoor dat u ruim afstand houdt van mensen en dieren. Komt de huifkar in de buurt of zijn er ruiters? Neem dan uw vlieger even in (niet neerhalen).

Wandelaars en overige strandgebruikers: het activiteitenstrand op Schiermonnikoog is relatief klein. Omdat dit stuk strand is aangewezen voor het uitvoeren van deze activiteiten moet u zich er dus van bewust zijn dat er snelle voertuigen voorbij kunnen komen. Houd daarmee rekening, zeker met kleine kinderen en loslopende honden. Vanzelfsprekend houden de vliegelaars rekening met u, maar mocht u behoefte hebben aan meer rustig recreëren raden wij aan een ander stuk strand te kiezen.

Drones

Op Schiermonnikoog hebben we liever niet dat je met een drone vliegt. Drones passen niet in het natuurgebied en zij verstoren de rust die wij en onze gasten waarderen. Daarom is het op veel plaatsen niet toegestaan om met een drone te vliegen.

Paardrijden

Voor ruiters en menbers is de folder 'Paardrijden op Schiermonnikoog' beschikbaar met daarin routes en afspraken.

Vóór 1857 vergaderde men in het café van het voormalige recht-, raad- en posthuis van het eiland, op de plaats waar nu Hotel van der Werff is gevestigd. De gemeenteraad van Schiermonnikoog bestaat uit negen leden, afkomstig van de drie plaatselijke partijen: Samen voor Schiermonnikoog, Ons Belang en Schiermonnikoogs Belang. Het college wordt gevormd door de burgemeester en twee wethouders.

Strandvonder

In alle aan zee grenzende gemeenten wordt het beheer van de strandvonderij uitgeoefend door de burgemeester. U kunt uw vondsten melden bij de politie.

Strandrolstoel

Ook minder validen kunnen optimaal van het eiland genieten. De gemeente stelt gratis speciale strandrolstoelen beschikbaar, te vinden bij strandhotel Noderstraun aan de Badweg en strandpaviljoen De Marlijn aan de Prins Bernhardweg.

Afval

In elke wijk staat een huisvuilcontainer. Hier kunt u groente- en fruitafval, kunststoffen, drankenkartons en metalen in deponeren. Afvalinzamelaar Omrin scheidt dit afval achteraf. De vuilcontainers opent u met een speciale sleutelhanger.

Glas kunt u op meerdere plekken kwijt in glasbakken. Het oud papier wordt iedere eerste woensdagavond van de maand verzameld. Grof huishoudelijk afval kunt u digitaal bij de gemeente aanmelden. Klein chemisch afval wordt viermaal per jaar opgehaald. Bij de inzamelbak in de supermarkt kunt u kleding, batterijen, spaarlampen e.d. kwijt. Helpt u mee Schiermonnikoog schoon te houden?

Algemeen

Meer informatie over de verschillende onderwerpen op deze pagina en meer vind je op onze website www.schiermonnikoog.nl.

Ja, wij willen trouwen... op Schiermonnikoog!

Willen jullie trouwen op het kleinste bewoonde Waddeneiland van Nederland? Dat kan! Beleef hier een onvergetelijke huwelijksdag op een van de breedste stranden van Europa of op een van de andere sfeervolle trouwlocaties. Trouw (overleg de mogelijkheden) op de plek die jullie wensen. Voordat jullie

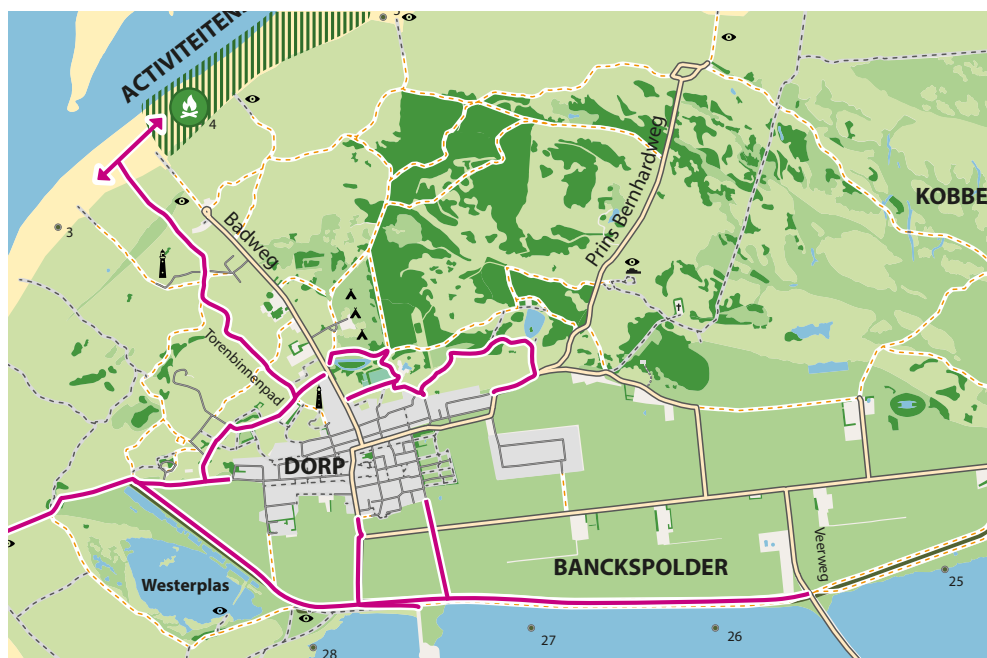
trouwen moeten er een aantal formele zaken worden geregeld. De gemeente Schiermonnikoog is je hierbij graag van dienst.

Via onze website www.schiermonnikoog.nl geven wij zoveel mogelijk informatie om jullie voor te bereiden op jullie huwelijk.

Honden

Op het eiland is een aantal routes uitgezet waar u uw hond onaangeliend kunt uitlaten. Deze routes zijn met borden aangegeven (roze lijn op de kaart). Op de rest van het eiland moeten honden aan de lijn. In de Banckspolder graag uw hond aangeliend houden in de periode van 1 maart tot 1 juli. Op Schiermonnikoog geldt een opruimplicht.

Dit wil zeggen dat de begeleider van de hond verplicht is de uitwerpselen van de hond direct op te ruimen. Dit geldt voor de hele bebouwde kom, kinderspeelplaatsen en de paden en wegen buiten de bebouwde kom. Op diverse plekken in het dorpen staan Depodogs met gratis opruimzakjes. De gebruikte zakjes gooit u in de afvalbakken, die overal in en buiten het dorp staan.

Iets kwijt of gevonden?

Op de website www.verlorenofgevonden.nl kunt u alle gevonden en verloren voorwerpen raadplegen en een voorwerp registreren als verloren of als gevonden. Ga naar de Publieksbalie van het gemeentehuis voor meer informatie en/of het aanmelden van een gevonden of verloren voorwerp.

Gemeentehuis
Nieuwestreek 5
Postbus 20,
9166 ZP Schiermonnikoog
tel. 0519-535050
www.schiermonnikoog.nl
postbus20@schiermonnikoog.nl
Op werkdagen uitsluitend na telefonische afspraak geopend van 08:30 tot 12:00 uur.

VEER & BUSDIENST

Tickets

Tickets zijn online verkrijgbaar via www.wpd.nl. Ook kun je bij het havenkantoor in Lauwersoog terecht voor je bootkaartje. Wanneer je reist met Wagenborg Passagiersdiensten koop je altijd een retour. Voor (eventuele) fietsen dien je een apart ticket te kopen.

Groepskorting

Voor gezelschappen van 15 personen of meer geldt een groepskorting van 10% wanneer je minimaal een dag van tevoren reserveert via 0900-9238 (€ 0,70 per gesprek) en de groep de overtocht gezamenlijk maakt.

Sneldienst

Dagelijks, volgens een vaste dienstregeling, met de sneldienst in 20 minuten aan de overkant. Je betaalt een toeslag op je vervoersbewijs voor de veerdienst. Dit regel je gemakkelijk online via www.wpd.nl. De sneldienst is alleen toegankelijk voor personen. Fietsen kunnen niet mee aan boord.

SCHIERMONNIKOOG > LAUWERSOOG

MA T/M ZA	07:30	10:30	13:30	16:30	19:30
ZO- EN FEESTDAGEN		10:30	13:30	16:30	19:30

LAUWERSOOG > SCHIERMONNIKOOG

MA T/M ZA	06:30	9:30	12:30	15:30	18:30
ZO- EN FEESTDAGEN		9:30	12:30	15:30	18:30

De vaartijd is circa 45 minuten.

Voor actuele informatie kijk op www.wpd.nl

Wagenborg Passagiersdiensten B.V.

Kantoor Lauwersoog

Zeedijk 9 9976 VM Lauwersoog

BMS Watertaxi

Bos Marine Services (BMS) vaart in principe 24 uur per dag, al geldt er wel een duurder tarief tussen 21:00 en 07:00 uur.

Het opstappunt op Lauwersoog is de drijvende steiger naast de overdekte parkeergarage op Lauwersoog. Op Schiermonnikoog stap je op de steiger op de Veerdam aan boord van de BMS Watertaxi.

Info en boekingen:

tel. 0519 - 34 94 22 of via info@bms-bv.com

In verband met Corona is het op dit moment verplicht een mondkapje te dragen tijdens de overtocht. Deze dienen de passagiers zelf mee te nemen.

Busdienst

Arriva verzorgt de vaste lijndienst op Schiermonnikoog, ook voor groepen. De bussen staan bij aankomst van iedere veerboot gereed om je naar je vakantieadres te brengen. Bij de buschauffeur kun je speciale eilandretour-kaarten kopen. Voor groepen is het mogelijk een gezelschapskaart te kopen.

BUSDIENST NAAR DE VEERBOOT

Halte	Vertrek voor afvaart
Strandhotel, Badweg	40 min.
Lange- en Middenstreek	35 min.
Reeweg en Heerenweg	30 min.

LET OP: ook op Schiermonnikoog hanteert Arriva de landelijke richtlijnen m.b.t het coronavirus.

Arriva

Oosterreeweg 2, 9166 PE Schiermonnikoog

tel. 0519-531360

schiermonnikoog@arriva.nl

REDERIJ WAGENBORG

Je vakantie begint al op Lauwersoog! In ongeveer 45 minuten brengt Wagenborg Passagiersdiensten B.V. je naar het eiland.

De schepen zijn voorzien van alle comfort, en ook voor minder validen goed toegankelijk. Aan boord vind je buffetten waar je terecht kunt voor een vers kopje koffie, broodje, soep of een andere versnapering. Ook is er WiFi aan boord en lees je in deze informatiekrant of op de televisieschermen wat je allemaal kunt verwachten op het eiland.

PRAKTISCH

Bagage

Je mag als passagier of fietser maximaal 30 kilo handbagage aan boord meenemen. In de praktijk houdt dit in dat je zelf je bagage in één keer door de kaartcontrole moet kunnen dragen. Onder handbagage worden uitsluitend koffers, tassen, plunjezakken en rugzakken verstaan. Kisten, gereedschappen en dergelijke vallen hierbuiten. Je handbagage kun je na het passeren van de kaartcontrole in de bagagewagens plaatsen. Let op: de bagageruimte is beperkt en kan niet worden gereserveerd.

TAXI OP HET EILAND

Us Eilaun Taxi

www.useilauntaxi.nl

tel. 0519-531010

Transport

Wil je meer dan 30 kilo bagage meenemen, groepsbagage regelen, of je bagage van thuis tot aan je vakantieverblijf laten vervoeren? Neem dan contact op met dit eilanders transportbedrijf:

Ridder en de Vries Transporten

tel. 0519-531851

www.rdvtransport.nl

Taxi Drent

www.taxidrent.nl

tel. 0519-531400

Ode aan de kustverdedigers

Jelle Woudstra, destijds al de dorpsomroeper van Schiermonnikoog, opperde zo'n twintig jaar geleden het idee om een meerpaal te plaatsen met daarop de hoogste waterstanden ooit gemeten op Schiermonnikoog. De gasten van het eiland zouden hierdoor meer gevoel krijgen bij het gebied, de getijden en de unieke plek van deze veerdam.

ROUTE

Per auto

Lauwersoog ligt aan de autoweg N361. Rij je via Leeuwarden, volg dan de route Dokkum/Lauwersoog. Via Groningen ga je vanaf de ringweg richting Winsum naar Lauwersoog.

Per bus of trein

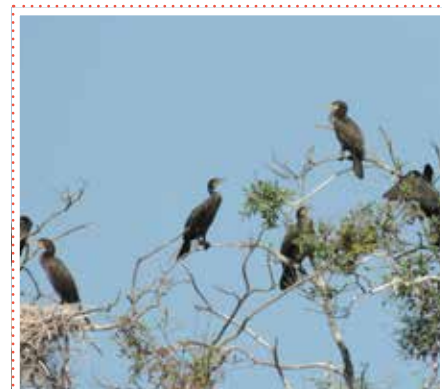
Reis je met het openbaar vervoer? Raadpleeg dan [ov9292 \(9292.nl\)](http://ov9292.nl).

Parkeren

Schiermonnikoog is een autoluw eiland. Dit betekent dat auto's, motoren en andere gemotoriseerde voertuigen van bezoekers niet worden toegelaten zonder ontheffing van de gemeente Schiermonnikoog. Bij de haven van Lauwersoog, vlak bij de boot, vind je ruime parkeerterreinen.

Wagenborg Veerbootcafé

Ga ieder kwartaal in gesprek met één van de directieleden van Wagenborg Passagiersdiensten in het informatiecentrum Het Baken. Deel je mening en maak je wensen kenbaar. De koffie staat klaar! Meer info op de website van de VVV.

Wist je dat...

Aalscholvers al in februari eieren leggen?

Winter

Wanneer je in de winter naar het eiland komt, staat glühwein en snert op de menukaarten! De streken zijn tijdens de kerstvakantie sprookjesachtig versierd met kerstbomen en lichtjes en met een beetje geluk valt er sneeuw, kan er volop gelanglauft worden en van de duinen af worden gesjeesd met een slee. De feestdagen op Schiermonnikoog ademen een sfeer van familie, tradities en gezelligheid! Denk aan het Midwinterfestival, Jellyfish concerten, fakkeloptocht, Bingoavond en zo veel meer.

Kom in de winter vooral ook een heel weekend genieten van topfilms tijdens het Filmfestival Film by the Sea Schiermonnikoog. En boek alvast tijdig je kaarten voor de jaarlijkse voorstelling van de eilander toneelvereniging Sierlikene Meu en het 5-daagse Festival Jong Talent. Klassieke muzikale toptalenten van over de hele wereld komen naar het eiland om concerten te geven en masterclasses te volgen. In maart is het Darts Open Schier toernooi en wordt de Monnikenloop gehouden.

Lente

In het voorjaar kruipt iedereen uit zijn of haar winterschuilplaats en komende de activiteiten langzaam weer op gang. Met de Pasen kunnen de kinderen eieren verven en zoeken bij de kinderboerderij en de Pluktuin. Op Koningsdag zorgt vereniging Dorpsbelang ieder jaar voor een feestelijk programma voor jong en oud. Op Schiermonnikoog wordt met zorg en aandacht de 4 mei herdenking georganiseerd. De meimaand is ook drukbezocht vanwege de Hemelvaart, Pinksterdagen en de jaarlijkse Dag van het Nationaal Park. Ga in juni vooral de duinen in, want die zijn in deze maand prachtig roze gekleurd door de orchideeën. De Dag van het Wad vindt altijd plaats in het laatste weekend van juni. Als bezoeker kun je via uiteenlopende evenementen kennis maken met de Waddenzee. Op een manier die misschien wel nieuw is voor jou. Ook vindt in juni het traditionele Muziek- en zangfestival voor zangkoren en muziekverenigingen plaats.

Uitgelicht

Dat Schiermonnikoog een waar wandeleiland is, is inmiddels een publiek geheim. Dat merkt ook de VVV. Zij hebben daarom kennis en krachten gebundeld en zijn een wandelcampagne gestart.

Waarom is Schiermonnikoog dan zo aantrekkelijk voor wandelaars?

Je mag (bijna) het hele jaar door overal lopen, dat betekent dus ook af van de gebaande paden! Op het eiland wandel je op verschillende ondergronden. Van verharde wegen, schelpenpaden, mul zand, houtsnipperpaden tot zachte mospaden.

#Schierganger

De soms steile duinen zijn een mooie training om te gebruiken wanneer je van plan bent om ook in de bergen te gaan klimmen en afdalen. Dit deed onder andere wandelcoach Jacqueline Mulder toen zij haar pelgrimages naar Santiago de Compostella liep. Ook Erwin Zantinga kan meepraten over kilometerslange wandelingen. Hij liep 30 uur langs de rauwe randen van Schiermonnikoog en heeft van deze wandeltocht langs de 28 hoofd strandpalen een boek gemaakt: de Slow28. Broeder Paulus vertelt over zijn dagelijkse wandelingen naar het strand. Hij schrijft op de wandelpagina op de website van de VVV: "Ik doe dit al zeven jaar, bijna dagelijks ga ik naar het strand. Dat romantische gevoel van strand en zee dat kent waarschijnlijk iedereen."

Samen werken aan wandelen

De eilander ondernemers werken graag mee aan deze campagne, zo kunnen verhuurders van accommodaties i.s.m. de VVV speciale wandelarrangementen aanbieden aan hun gasten, hebben de restaurants zichzelf wederom overtroffen met hun gerechten tijdens de culinaire wandelingen en worden de wandelschoenen, welke zijn voorzien van schoenveters in de kleuren van de eilander vlag, gebruikt in de etalages. Nog veel meer verhalen, tips van eilanders en wandelroutes vind je op www.vvvschiermonnikoog.nl/wandelen

Zomer

De hele zomer bruist van de activiteiten. Iedere donderdagavond is er een gezellige avondmarkt, beter bekend als de Strúnmarkt. Het strandleven wordt volop gevierd. Kiteurs en golfsurfers spelen hele dagen met de elementen, er wordt op het strand gevliegerd, je kan blokarten en nog veel meer. De horeca heeft haar terrassen uitgezet en er speelt altijd wel ergens een klein bandje. Wat te denken van Muziek aan de Plas en kleine Jellyfish concerten op verschillende locaties? Doe in de zomer mee aan het Open Tennis Toernooi of laat je lekker vies worden tijdens het sliksleekampioenschap. Mooie afsluiter van de zomer is het jaarlijkse yoga festival.

Herfst

Het 6-daagse Internationaal Kamermuziekfestival luidt voor velen de herfst in. De eerste herfstkleuren worden in dit jaargetijde zichtbaar op het wad en de kwelders. De grootste drukte van het seizoen glijdt een beetje van iedereen af, er is weer tijd voor elkaar. De Nacht van de Nacht wordt gevierd en waar kan dat beter dan op het donkerste plekje van Nederland? Voor de sportievelingen is er de Devil's Trail: off-road hardlopen door een van de wildste natuurgebieden van Natuurmonumenten. Wil je het iets rustiger aandoen? De hele maand is November Wandelmaand. Kies uit verrassende wandelingen, excursies, lezingen en films en dat 30 dagen lang!

HOOG & LAAG WATER

DECEMBER

		HW	LW
1 do	3:40 10:06 16:39 22:19	122 80	-103 -83
2 vr	4:49 11:13 17:50 23:31	119 79	-101 -82
3 za	6:02 12:21 19:01	118 84	-103
4 zo	0:42 7:13 13:24 20:05	120 91	-89 -108
5 ma	1:46 8:16 14:21 20:56	122 98	-97 -111
6 di	2:44 9:08 15:13 21:38	121 104	-104 -110
7 wo	3:37 9:51 15:58 22:11	118 110	-108 -108
8 do	4:23 10:28 16:37 22:41	114 116	-110 -105
9 vr	5:02 11:03 17:09 23:14	109 121	-110 -103
10 za	5:36 11:37 17:39 23:49	103 123	-109 -104
11 zo	6:09 12:12 18:10	96	-107 -104
12 ma	0:25 6:43 12:47 18:42	121 88	-104 -102
13 di	1:00 7:16 13:23 19:14	117 81	-98 -98
14 wo	1:35 7:49 14:02 19:48	112 74	-93 -94
15 do	2:14 8:25 14:47 20:29	107 69	-89 -89
16 vr	2:59 9:11 15:39 21:20	103 66	-87 -83
17 za	3:49 10:08 16:40 22:22	100 67	-86 -79
18 zo	4:47 11:12 17:53 23:32	100 71	-89 -80
19 ma	5:59 12:20 19:02	102 81	-96
20 di	0:45 7:12 13:25 20:03	108 93	-87 -107
21 wo	1:51 8:15 14:22 20:57	115 105	-99 -115
22 do	2:49 9:13 15:15 21:46	120 115	-111 -120
23 vr	3:44 10:07 16:06 22:32	121 124	-119 -122
24 za	4:39 10:59 16:56 23:17	119 130	-125 -121
25 zo	5:33 11:51 17:45	115	-129 -121
26 ma	0:03 6:27 12:42 18:34	134 108	-133 -120
27 di	0:49 7:17 13:34 19:22	137 101	-134 -119

28 wo	1:38 8:06 14:25 20:11	137 94	-132 -116
29 do	2:29 8:54 15:18 21:01	134 88	-127 -111
30 vr	3:23 9:45 16:12 21:53	128 82	-119 -105
31 za	4:21 10:39 17:09 22:52	120 77	-110 -98

JANUARI 2023

		HW	LW
1 zo	5:23 11:35 18:10 23:54	113 78	-103 -95
2 ma	6:32 12:38 19:17	106 81	-98 -95
3 di	1:04 7:44 13:40 20:17	102 89	-97 -98
4 wo	2:09 8:46 14:38 21:08	101 98	-98 -98
5 do	3:10 9:37	100	-103

21 za	3:27 9:53 15:48 22:13	108 125	-119 -115
22 zo	4:32 10:51 16:46 23:03	110 135	-129 -120
23 ma	5:31 11:45 17:40 23:52	110 141	-138 -127
24 di	6:22 12:36 18:29	107	-146 -133
25 wo	0:40 7:07 13:23 19:12	144 103	-149 -138
26 do	1:26 7:49 14:08 19:54	143 98	-148 -139
27 vr	2:12 8:30 14:50 20:35	137 92	-141 -136
28 za	2:58 9:11 15:32 21:18	127 85	-130 -127
29 zo	3:45 9:54 16:17 22:06	114 78	-115 -114

13 ma	2:35 8:52 14:53 21:06	111 85	-124 -126
14 di	3:19 9:39 15:39 22:01	103 82	-115 -115
15 wo	4:15 10:40 16:45 23:13	91 78	-102 -102
16 do	5:39 11:58 18:18	81	-92
17 vr	0:44 7:15 13:22 19:49	81 81	-99 -94
18 za	2:07 8:38 14:35 21:00	90 111	-111 -105
19 zo	3:20 9:45 15:41 21:57	99 126	-126 -117
20 ma	4:27 10:41 16:41 22:49	105 137	-141 -129
21 di	5:21 11:31 17:31 23:37	107 143	-152 -140

8 wo	5:18 11:26 17:25 23:26	96 121	-139 -135
9 do	5:52 11:58 17:57 23:57	98 122	-144 -141
10 vr	6:23 12:28 18:27	98	-146 -145
11 za	0:27 6:50 12:54 18:56	121 97	-145 -146
12 zo	0:59 7:16 13:20 19:24	118 96	-143 -146
13 ma	1:33 7:45 13:51 19:58	113 95	-139 -145
14 di	2:11 8:21 14:28 20:40	105 93	-133 -138
15 wo	2:57 9:06 15:18 21:34	93 87	-93 -121 -124
16 do	3:59 10:06 16:27 22:50	78 81	-102 -106
17 vr	5:27 11:31 17:57	67 82	-87
18 za	0:31 7:07 13:07 19:31	69 95	-104 -91
19 zo	1:58 8:29 14:24 20:43	81 112	-120 -108
20 ma	3:10 9:32 15:29 21:40	92 127	-139 -125
21 di	4:11 10:24 16:25 22:29	100 135	-153 -139
22 wo	5:00 11:09 17:13 23:15	103 138	-160 -149
23 do	5:43 11:51 17:53 23:58	105 136	-161 -157
24 vr	6:20 12:29 18:29	105	-159 -161
25 za	0:39 6:53 13:03 19:02	129 103	-154 -161
26 zo	1:17 8:23 14:34 20:35	118 99	-146 -156
27 ma	2:51 8:54 15:04 21:10	102 94	-102 -134 -143
28 di	3:23 9:25 15:39 21:48	86 87	-120 -126
29 wo	4:02 10:01 16:23 22:32	69 79	-104 -105
30 do	4:58 10:46 17:27 23:31	54 71	-85 -85
31 vr	6:15 11:51 18:48	45 69	-69

Het Getij

MEER GETIJDENTABELLEN? BEKIJK ONZE SCHIER APP

6 vr	15:30 21:49 4:03 10:19 16:15 22:24	105 97	-100 -106 -101
7 za	4:48 10:53 16:53 22:57	112 94	-108 -102
8 zo	5:26 11:25 17:26 23:31	109 91	-109 -105
9 ma	6:00 11:58 17:58	110 90	-110 -109
10 di	0:05 6:34 12:32 18:31	122 88	-112 -112
11 wo	0:39 7:06 13:07 19:03	122 86	-112 -113
12 do	1:13 7:38 13:43 19:35	120 83	-111 -112
13 vr	1:49 8:09 14:18 20:10	118 81	-110 -111
14 za	2:27 8:45 14:55 20:51	114 78	-109 -109
15 zo	3:09 9:29 15:35 21:41	110 76	-110 -104
16 ma	3:56 10:23 16:25 22:41	105 75	-104 -98
17 di	4:54 11:26 17:37 23:53	99 76	-99 -94
18 wo	6:16 12:38 19:06	96 84	-99
19 do	1:12 7:38 13:47 20:18	98 98	-98 -103
20 vr	2:22 8:50 14:50 21:18	104 104	-108 -110

FEBRUARI 2023

		HW	LW
1 wo	0:20 6:59 13:01 19:30	77 78	-88 -81
2 do	1:39 8:19 14:09 20:36	78 89	-89 -87
3 vr	2:47 9:19 15:08 21:27	83 100	-98 -95
4 za	3:45 10:05 15:57 22:07	86 109	-108 -103
5 zo	4:31 10:41 16:38 22:42	88 115	-114 -110
6 ma	5:09 11:13 17:13 23:15	119	-119 -116
7 di	5:44 11:45 17:46 23:48	124 123	-124 -123
8 wo	6:17 12:18 18:18	93	-129 -128
9 do	0:19 6:49 12:50 18:48	124 93	-131 -131
10 vr	0:51 7:18 13:20 19:17	124 91	-131 -132
11 za	1:23 7:45 13:48 19:48	121 89	-129 -132
12 zo	1:58 8:15 14:18 20:23	117 87	-128 -131

22 wo	6:07 12:17 18:15	159 107	-159 -149
23 do	0:22 6:47 13:00 18:54	144 105	-149 -155
24 vr	1:06 7:24 13:39 19:30	140 101	-156 -156
25 za	1:47 7:59 14:14 20:06	131 95	-147 -151
26 zo	2:25 8:33 14:46 20:43	117 88	-134 -140
27 ma	3:03 9:09 15:22 21:24	100 81	-140 -123
28 di	3:45 9:49 16:08 22:13	82 74	-99 -102

MAART

		HW	LW
1 wo	4:43 10:40 17:14 23:24	66 68	-80 -83
2 do	6:00 12:09 18:34	57 70	-68
3 vr	1:08 7:42 13:41 19:59	59 81	-81 -77
4 za	2:23 8:54 14:44 21:00	69 95	-96 -93
5 zo	3:20 9:43 15:34 21:44	79 106	-112 -108
6 ma	4:05 10:20 16:15 22:21	87 113	-124 -118
7 di	4:43 10:53 16:51 22:54	92 118	-132 -127

Heerlijk genieten op Landal Vitamaris

Gratis
opgemaakte
bedden bij
aankomst

- Ca. 1 km van het strand gelegen
- 62 comfortabele appartementen, waarvan 16 luxueus en modern
- Overdekt zwembad met peuterbad*
- Gratis wellnessruimte met sauna's, Turks stoombad en relaxruimte*
- Beauty- en massagesalon*
- Snelbruiner
- Speeltuin, airtrampoline en kinderspeelhoek
- Fun & Entertainment-programma in samenwerking met het Schiermonnikoger recreatieteam (tijdens de Nederlandse schoolvakanties)
- Fietsverhuur
- Gratis busvervoer van haven naar complex en v.v.

Landal Vitamaris
Badweg 53
9166 NE Schiermonnikoog
www.landal.nl/vitamaris

*Alleen toegankelijk voor gasten van Landal Vitamaris.

RESCUEBOAT WADDEN EXPERIENCE

Het wad vanaf het water beleven?

Beleef de getijden van eb en vloed, varend door de geulen van de Waddenzee. Verwonder je over dit Unesco Werelderfgoed en laat je meenemen door de schipper die graag vertelt over dit unieke gebied.

Spot de zeehonden op de zandplaat. Of misschien zie je wel een bruinvis?
Stap op op Lauwersoog of Schiermonnikoog en vaar de zonsondergang tegemoet.

LAUWERSOOG OF SCHIERMONNIKOOG

SCHIERMONNIKOOG (0519) 53 12 33 Opstappen op de veerdam, te boeken bij VVV Schiermonnikoog
www.vvvschiermonnikoog.nl

LAUWERSOOG (0519) 34 94 22 Bij Waddenpaviljoen de Noorman ontvangen wij u om samen in te stappen op de rescueboat. Haven 50, Lauwersoog. Reserveer via: www.lauwersoog.nl